

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ZÁSKALIE

Programovacie obdobie 2009-2015

2009

Adresa: Obecný úrad
Záskalie 33
017 05 Považská Teplá
Tel.: 042 / 432 27 92
Samosprávny kraj: Trenčiansky
Okres: Považská Bystrica
Región: Horné Považie
IČO: 00317934

O B S A H

1 ÚVOD	5
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	6
2.1 História obce	7
2.2 Prírodné pomery	7
2.2.1 Reliéf	7
2.2.2 Geografická poloha	7
2.2.3 Geologická stavba, nerastné suroviny	8
2.2.4 Pôdne pomery	8
2.2.5 Hydrologické pomery	9
2.2.6 Klimatické pomery	9
2.2.7 Rastlinstvo a živočíšstvo	10
2.3 Technická infraštruktúra	10
2.4 Doprava	11
2.5 Životné prostredie	12
2.5.1 Ochrana ovzdušia	12
2.5.2 Odpadové hospodárstvo	13
2.5.3 Lesné hospodárstvo	13
2.5.4 Zásobovanie pitnou vodou	13
2.6 Demografický potenciál	14
2.6.1 Veková štruktúra obyvateľstva	14
2.6.2 Pohlavná štruktúra obyvateľstva	15
2.6.3 Národnostná štruktúra obyvateľstva.....	15
2.6.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva	15
2.6.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	16
2.6.6 Hustota obyvateľstva	17
2.6.7 Počet obyvateľov	17
2.6.8 Prírastok obyvateľstva	18
2.6.9 Nezamestnanosť	18
2.6.10 Zamestnanosť	19
2.7 Bývanie	21
2.8 Podnikateľské subjekty	22

2.9 Školstvo a šport	22
2.10 Kultúra	23
2.11 Sociálne služby	24
2.12 Zdravotníctvo	24
2.13 Cestovný ruch	25
2.13.1 Ubytovacie zariadenia	25
2.13.2 Reštauračné zariadenia	25
2.13.3 Regionálne a miestne atraktivity	25
2.13.3.1 Zaujímavé lokality	25
2.13.3.2 Pamiatky	31
2.13.3.3 Cirkevné pamiatky	35
2.14 Samospráva	38
3 VÍZIA OBCE	40
4 PRIORITNÉ ROZVOJOVÉ OBLASTI	41
5 SWOT ANALÝZA	43
6 STRATEGICKÉ PLÁNOVANIE	45
6.1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	46
6.2 Technická infraštruktúra	48
6.3 Životné prostredie	51
6.4 Sociálna oblasť	53
6.5 Šport	54
6.6 Kultúra	55
6.7 Cestovný ruch a propagácia	57
7 MERATELNÉ INDIKÁTORY	60
7.1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	60
7.2 Technická infraštruktúra	61
7.3 Životné prostredie	63
7.4 Sociálna oblasť	64
7.5 Šport	64
7.6 Kultúra	65
7.7 Cestovný ruch a propagácia	66
8 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	68
8.1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	68

8.1.1 Finančný plán	68
8.1.2 Časový harmonogram	70
8.2 Technická infraštruktúra	71
8.1.1 Finančný plán	71
8.1.2 Časový harmonogram	73
8.3 Životné prostredie	75
8.1.1 Finančný plán	75
8.1.2 Časový harmonogram	76
8.4 Sociálna oblasť	78
8.1.1 Finančný plán	78
8.1.2 Časový harmonogram	78
8.5 Školstvo a šport	79
8.1.1 Finančný plán	79
8.1.2 Časový harmonogram	79
8.6 Kultúra	80
8.1.1 Finančný plán	80
8.1.2 Časový harmonogram	81
8.7 Cestovný ruch a propagácia	82
8.1.1 Finančný plán	82
8.1.2 Časový harmonogram	84
9 SCHVÁLENIE PLÁNU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ...	86
10 POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE	87
11 PRÍLOHY.....	88
11.1 Príloha č. 1: ÚPN obce Zásكالie- elektronická forma.....	88

1 ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja“ obce Záskanie s výhľadom do roku 2015 (PHSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce predovšetkým využitím výhodnú geografickú polohu s jej prírodnými danosťami na jej všestranný rozvoj.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Záskanie sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Záskanie.

PHSR je otvorený dokument, ktorý je možné dopĺňať a meniť na základe aktuálnych potrieb. Každé nové znenie nadobúda platnosť po jeho schválení obecným zastupiteľstvom. Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý definuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je taktiež návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Záskanie je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov.

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec Zásكالie leží 8,5 km severovýchodne od okresného mesta Považská Bystrica v Trenčianskom kraji. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1379.

Tab. 1 Základná charakteristika obce	
Kód obce	513 822
Názov okresu	Považská Bystrica
Názov kraja	Trenčiansky
Štatút obce	1973
PSC	017 05
Telefónne smerové číslo	042
Prvá písomná zmienka o obci – meste - rok	1379
Nadmorská výška stredu obce – mesta – v m	420
Celková výmera územia obce (m²)	2 387 820
Hustota obyvateľstva na km²	77

Nadmorská výška stredu obce je 420 metrov nad morom a jej kataster sa rozkladá na ploche 2,4 km². V obci je relatívne nízka hustota obyvateľstva, osídlenie predstavuje 77 obyvateľov na 1 km².

Tab. 2 Spádovosť obce k 31.12.2007	
Sídlo matričného úradu	Považská Bystrica
Sídlo pracoviska daňového úradu	Považská Bystrica
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Považská Bystrica
Sídlo Okresného súdu	Považská Bystrica
Sídlo Okresného riaditeľstva hasičského a záchr. zboru	Považská Bystrica
Sídlo pracoviska Obvodného úradu	Považská Bystrica
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trenčín
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Považská Bystrica
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Považská Bystrica

2.1 História obce

Prvá písomná zmienka o obci pochádza roku 1379. V roku 1379 sa spomína pod menami Chonkakwmegye a Chukakeumegye, v roku 1405 ako Zazkalie, v roku 1484 bola premenovaná na Superior Zazkalie, a os roku 1598 je názov obce zaskalie, maďarsky Zászkalje, Sziklahát. Obec patrila zemianskym rodinám Záskalských, Zamaróczyovcov, Klobušických, Podmanických, neskôr panstvu Považská Bystrica. V roku 1598 tu stálo iba šesť domov, o takmer 200 rokov (1784) ich už bolo 29, žilo tu 31 rodín a 168 obyvateľov. Do roku 1628 klesol počet domov o jeden a počet obyvateľov na 109. Ľudia v Záskalí sa zaoberali prevažne poľnohospodárstvom, ktoré zostalo tradičným zamestnaním aj za prvej republiky.

Záskalie malo iba jednu známu pečať. Bola nedatovaná a mala priemer 26 milimetrov. V pečatnom obraze je na zemi medzi dvoma rastlinami vták (sluka?) s dlhým zobákom obráteným vpravo. Toto pečatidlo používala obec ešte aj v roku 1880.

2.2 Prírodné pomery

2.2.1 Reliéf

Záskalie leží uprostred Manínskych vrchov v kotlinke doliny rovnomenného potoka. Chotár je pahorkatina, ktorú po obvode obkolesujú tvrdoše z druhohorných hornín. Cez ne sa tiesňavami prezáva Manínsky potok, ktorý powyše obce tvorí Drieňavskú (Kostoleckú), poniže Manínsku tiesňavu. Z pôd prevládajú rendziny. Zalesnená je východná časť obce, stred Záskalia leží v nadmorskej výške 420 metrov, najvyšší bod chotára je vo výške 640, najnižší 390 metrov nad morom. Chotár má rozlohu 242 hektárov.

2.2.2 Geografická poloha

Obec Záskalie leží 8,5 km severovýchodne od okresného mesta Považská Bystrica v Trenčianskom kraji. Obcou preteká Manínsky potok. Na západe obec susedí s okresným mestom Považská Bystrica, na severe s obcou Plevník-Drienové a juhovýchodnú hranicu katastra zdieľa

s obcou Kostolec. Jediná prístupová komunikácia je cesta tretej triedy číslo 061/57, ktorá vedie z Považskej Teplej cez Manínsku tiesňavu.

2.2.3 Geologická stavba, nerastné suroviny

Manínska tiesňava vznikla zarezaním sa Manínskeho potoka do Manínskeho bradla, ktoré sa rozdelilo na dve časti: Veľký Manín a Malý Manín. Siluety týchto dvoch vrchov sa nachádzajú aj znaku CHKO Strážovské vrchy. Potok ako sa postupne zarezával, vytvoril svojou vírivou činnosťou v manínskych bradlách krásne krútnavové hrnce. Zároveň MT je najužšou tiesňavou na Slovensku, cez ktorú bola vybudovaná cesta.

Kostolecká tiesňava je podstatne širšia ako Manínska, no vznikla rovnakým spôsobom. Bradlo Drieňovka bolo rozdelené Manínskym potokom, oddelila sa časť nazývaná Kavčia. V KT sa vytvoril veľký skalný previs, nazývaný tiež strecha Slovenska, pod ním sú mohutné trojuholníkovité sutinové kužele. V bradle Drieňovka môžeme pozorovať ležaté vrásky.

Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy sa nachádza na strednom Slovensku a viaže sa na dva orografické celky, Strážovské vrchy a Súľovské vrchy. Pestrú a zložitú geologickú stavbu predstavuje zastúpenie viacerých subtatranských príkrovov (manínsky, križňanský, chočský, strážovský), v dôsledku čoho na území vystupujú najmä vápence a dolomity. Typickými horninami Súľovských skál sú bazálne zlepenice.

2.2.4 Pôdne pomery

Tab. 3 Výmera pôdy v obci (v km ²)	
Výmera celkom	2,387820
Výmera poľnohospodárskej pôdy	1,346331
- z toho orná pôda	0,132648
- lúky a pasienky	1,177046
- ovocné sady a záhrady	0,036637
Výmera lesnej pôdy	0,695416
Zastavaná plocha	0,086222
Vodné plochy	0,018167

Katastrálne územie obce Záskanie má rozlohu 242 ha, z toho takmer 56 % predstavuje poľnohospodárska pôda a 29 % tvoria lesné pozemky. Z ornej pôdy majú najvýraznejšie zastúpenie lúky a pasienky. Orná pôda tvorí takmer 10 % poľnohospodárskej pôdy.

2.2.5 Hydrologické pomery

Obcou preteká Manínsky potok, ktorý pramení v Súľovských vrchoch v nadmorskej výške 580 m n. m. Je to ľavostranný prítok Váhu s dĺžkou 11,3 km. Medzi obcami Kostolec a Záskanie sa prerezáva Manínskou vrchovinou a vytvára Kostoleckú tiesňavu a medzi obcami Záskanie a Považská Teplá vytvára Manínsku tiesňavu. Na dolnom toku vytvára sústavu rybníkov. Od prameňa tečie na krátkom úseku najprv na západ, vzápätí sa stáča na juh a ďalej na juhozápad. Za obcou Vrchteplá sa oblúkom stáča najprv na severozápad, následne na západ. Medzi obcou Kostolec a začiatkom Manínskej tiesňavy tečie severozápadným smerom, potom viac-menej na západ, pričom vytvára oblúk prehnutý na sever. Za Považskou Teplou sa stáča a k ústiťu tečie severojužným smerom.

Prítoky (spolu 11 drobných prítokov):

- pravostranné: krátky prítok z lokality Kruh, prítok z východného svahu Havranej skaly (835,4 m n. m.), prítok z juhozápadného svahu Havranej skaly, prítok od osady Kresanovci, krátky prítok z juhozápadného svahu Vajanka (561,6 m n. m.), prítok od osady Bazalovci, prítok z lokality Vražiny, prítok z juhojuhozápadného svahu Dúbravky (459,1 m n. m.)
- ľavostranné: prítok zo severozápadného svahu Drieňovky (639,4 m n. m.), prítok z lokality Hlavy, prítok zo západoseverozápadného svahu Veľkého Manína (890,6 m n. m.)

Do Váhu sa vlieva na území mesta Považská Bystrica, juhojuhozápadne od Považskej Teplej, v nadmorskej výške cca 285 m n. m. Potok spravuje Správa povodia Váhu a je to vodohospodársky významný tok.

2.2.6 Klimatické pomery

Z hľadiska klimatického členenia Slovenska sa na území okresu Považská Bystrica uplatňujú všetky tri základné teplotné oblasti. Záskanie patrí prevažne do mierne teplej oblasti,

ktorej základná charakteristika je počet letných dní s teplotou 25 °C nižší ako 50 a začiatok žatvy ozimnej raži je po 15. júli.

2.2.7 Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo CHKO Strážovské vrchy sa vyznačuje bohatou vápencovou flórou so zastúpením teplomilných panónskych druhov, horských a vysokohorských karpatských druhov. Sú tu prítomné viaceré západokarpatské a karpatské endemity a subendemity ako poniklec slovenský, klinček včasný, klinček lesklý, soldanelka karpatská, kostrava tatranská, večernica snežná, kurička vápencová, chrastavec Kitaibelov a panónsky, či endemit bodliak kopcový.

Územie je bohaté na skalné útvary, z nich najatraktívnejšie boli vyhlásené za maloplošné chránené územia. Pestré mikroklimatické podmienky územia umožnili osídlenie teplomilným druhom na výhrevných južne orientovaných skalách, zástupcovia horskej flóry našli útočisko na chladnejších tienených skalných stenách a úžľabinách na severných svahoch, niekedy aj v pomerne malej nadmorskej výške. Podstatný vplyv na charakter flóry má aj severo - južná orientácia pohoria.

Prevládajúcimi, prirodzene rozšírenými lesnými spoločenstvami sú bučiny. Vo vyšších polohách prevládajú jedľovobukové spoločenstvá s vyšším zastúpením ihličnatých drevín.

Živočíšstvo oblasti predstavujú prevažne druhy zóny listnatých lesov, menej stepného bezlesia. Zo vzácných druhov živočíchov sú to napríklad jasone - červenooký a chochlačkový, vidlochvosty - feniklový a ovocný. Vyskytuje sa tu mlok vrchovský, užovka stromová i hladká, sokol myšiar, sokol lastovičiar, myšiak hôrny, jastrab veľký, včelár obyčajný. V území ďalej žije hlucháň, krkavec čierny, skaliar pestrý. Z veľkých šeliem sa v oblasti vyskytuje medveď a rys. Žije tu aj poľovná zver - jelenia, srnčia, diviacia a muflónia.

2.3 Technická infraštruktúra

Obec je elektrifikovaná od roku 1959. Hoci termín výstavby verejnej kanalizácie a rozvodnej siete plynu v tomto období ešte nie je naplánovaný, je predpoklad, že v priebehu časového horizontu 10 rokov bude výstavba týchto sietí zahájená.

V obci Zásكالie je vybudovaný verejný vodovod od roku 1976.

Príjem televízneho signálu sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén. V obci sa nenachádza pošta.

Tab. 4 Technická vybavenosť (31. 12. 2006)	
Pošta	nie
Káblová televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	nie
Najbližšia zástavka vlakov - názov	Považská Teplá
Najbližšia zástavka vlakov – vzdialenosť v km	5

Obecný rozhlas je ťahaný po železných a elektrických stĺpoch. Obecným rozhlasom je pokrytých 95 % obce. Ústredňa z roku 1998 je v dobrom technickom stave, avšak chýba jej automatická ochrana proti blesku.

Cestná sieť v obci pozostáva z ciest 3. triedy a miestnych komunikácií. Spolu sa tu nachádza 3,2 km ciest a hustota cestnej siete je 420 m/km². Cesty sú v pomerne zlom stave, ktorý je problematický najmä v zimnom období, preto vyžadujú rekonštrukciu a ich údržba je finančne vysoko náročná.

Tab. 5 Cestná sieť v obci	
Cesty 1. triedy (m)	0
Cesty 2. a 3. triedy (m)	1300
Miestne komunikácie (m)	1900
Hustota cestnej siete (m/km²)	1344

2.4 Doprava

Základnú komunikačnú os tvorí štátna cesta tretej triedy 061/57, ktorá sa napája na štátnu cestu I/61 (Trenčín - Žilina). Toto územie je napojené na dopravný systém Slovenska, ktorý je v súčasnej dobe posilňovaný diaľnicou D1, vedúcou celým Považím. Tadiaľ vedie i

dvojkofajová elektrifikovaná železničná trať č. 38 Žilina – Púchov – Bratislava. Lodná doprava je plánovaná v blízkej budúcnosti derivačným kanálom Váhu na pravom brehu jeho pôvodného koryta.

Cesta III. triedy má charakter zbernej i obslužnej komunikácie, na ňu sú napojené miestne komunikácie, ktoré zabezpečujú dopravné napojenie až k jednotlivým stavebným parcelám. Obec má celkom 1,9 km miestnych komunikácií, ktorých opravu zabezpečuje priebežne, podľa potreby.

Autobusová doprava, ktorú zabezpečuje SAD Považská Bystrica, o. z. SAD Trenčín, je jedinou formou hromadnej dopravy v tomto území. Obcou neprechádza železničná trať, obyvatelia majú teda možnosť využiť železničnú dopravu v okresnom meste Považská Bystrica, prípadne v susednom meste Púchov, vzdialenom 16 km.

V okrese Považská Bystrica sa nenachádza letisko, najbližšie môžu leteckú dopravu využiť obyvatelia Záskalia na letisku Žilina v Dolnom Hričove alebo v krajskom meste Trenčín. Napriek tomu, že ide o menšie letiská, ich relatívne blízka alokácia má pre obec dôležitú úlohu, najmä z hľadiska záujmu zahraničných investorov či turistov o obec a región.

2.5 Životné prostredie

Všetky odvetvia hospodárstva majú okrem sociálno-ekonomického významu výrazne negatívny vplyv na stav životného prostredia v celom regióne. Ochrana životného prostredia je nevyhnutná pre zabezpečenie kvality života súčasných aj budúcich generácií. Výzva spočíva v tom, skombinovať ju s nepretržitým hospodárskym rastom takým spôsobom, ktorý by bol dlhodobo udržateľný. Vzhľadom na klimatické zmeny je táto výzva čoraz páľčivejšia. Záskalie je obcou, ktorá má veľký potenciál v oblasti rozvoja cestovného ruchu a vzhľadom na tento fakt ako i na potrebu zachovania prírody ako celku je trvalo udržateľný rast rešpektujúci enviromentálne špecifiká a ohrozenia významnou prioritou v rozvoji obce.

2.5.1 Ochrana ovzdušia

Mesto Považská Bystrica, ako sídlo bývalých Považských strojární, dnes obrovského Priemyselného areálu, malo v roku 2004 štyri veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré

ovplyvňujú stav ovzdušia na území celého regiónu: HELPECO, s.r.o.- spaľovňa odpadov, Tepláreň, a.s. Považská Bystrica, Sauer-Daufoss, a.s. – lakovňa, Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica – spaľovňa NsP.

2.5.2 Odpadové hospodárstvo

Tab. 6 Objem vyprodukovaných odpadov v obci od 2003 do 2007 (v tonách)					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Komunálny odpad	52	25	41	34	39
Separovaný odpad	0	0	4	4	4

V obci Zásكالie bolo v roku 2007 vyprodukovaných 43 ton tuhého komunálneho odpadu, z toho menej ako 10 % tvorí separovaný odpad, preto je nutné zabezpečiť efektívnejšie triedenie odpadu. V okrese Považská Bystrica sa nachádzajú dve zariadenia na zneškodňovanie odpadov-spaľovne a tri zariadenia na zhodnocovanie odpadov.

2.5.3 Lesné hospodárstvo

Lesné hospodárstvo je v rámci katastra obce zabezpečované Urbárskym spolkom - pozemkovým spoločenstvom Zásكالie.

2.5.4 Zásobovanie pitnou vodou

V obci je vybudovaná vodovodná sieť od roku 1976. Vlastníkom vodovodu je Považská vodárenská spoločnosť, a. s.

2.6 Demografický potenciál

Vidiecke sídla majú odlišný demografický potenciál než mestské. Spravidla majú viac obyvateľov v poproduktívnom veku, čo spôsobuje trend odchádzania mladých ľudí do väčších miest za prácou. Starnutie populácie je jedným z hlavných problémov dedín. Odliv ľudských zdrojov z vidieka značne spomaľuje jeho rozvoj, pretože spolu s nimi región prichádza aj o potenciálnych novorodencov. Ľudské zdroje spolu s materiálnymi zdrojmi, kapitálom, prírodnými zdrojmi a životným prostredím definujú rozvojové možnosti a potenciál obce i regiónu.

2.6.1 Veková štruktúra obyvateľstva

Vekové zloženie obyvateľstva určuje potenciálny rozvoj daného územia. Väčší počet obyvateľov v produktívnom veku zaručuje pozitívnejší ekonomický vývoj. Vidiecke regióny sú príznačne starnutím populácie viac než ostatné a tento trend nie je možné zastaviť. V roku 2006 bolo v obci Zásكالie necelých 18 % celkového počtu obyvateľov v predproduktívnom veku, viac než 57 % v produktívnom veku (15-60 rokov) a viac ako 25 % obyvateľov v poproduktívnom veku. Počet obyvateľov v jednotlivých vekových kategóriách je veľmi stabilný.

Percentuálne zastúpenie jednotlivých vekových skupín obyvateľstva nezaznamenalo v uplynulých rokoch markantné odchýlky od priemeru dosiahnutého vo vidieckych obciach celého okresu Považská Bystrica.

V obci Zásكالie je veľký predpoklad, že vzhľadom na celoslovenský trend vyľudňovania vidieka bude počet obyvateľov v nasledujúcom období klesať.

Tab. 7 Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2006
Predproduktívny vek	30	32	32	33	32
Produktívny vek	105	104	102	104	104
Poproduktívny vek	47	49	49	48	46

2.6.2 Pohlavná štruktúra obyvateľstva

Pomer žien a mužov v Záskalí je nevyrovnaný a v priebehu posledných 5 rokov sa výrazne nezmenil. Muži tvoria zhruba 55,5 % a ženy 44,5 % populácie v obci. Priemerný vek mužov vo vidieckych obciach okresu bol v roku 2002 v celom okrese 34,6 rokov a priemerný vek žien bol 36,8 rokov.

Tab. 8 Pohlavná štruktúra obyvateľstva					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Počet mužov	100	101	99	101	101
Počet žien	82	84	84	84	81

2.6.3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Okres Považská Bystrica sa nachádza v blízkosti hraníc s Českou republikou a Poľskom, preto najvýraznejšie zastúpenie v celom okrese majú okrem slovenskej tieto dve národnosti.

Tab. 9 Trvalo bývajúc obyvateľstvo podľa národnosti k 31.12.2007							
Ukazovateľ / Národnosť	Trvalo bývajúc obyvateľstvo	Z toho národnosť					
		slovenská	maďarská	rómska	česká	poľská	rusínska
Počet	184	182	0	0	1	0	0
Štruktúra (%)		99	0	0	1	0	0

V Záskalí žil k 31.12.2007 jeden obyvateľ českej národnosti, 99,5 % tvoria obyvateľia slovenskej národnosti.

2.6.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

Obyvatelia obce sú prevažne rímskokatolíckeho náboženského vyznania, ktoré dominuje v celom okrese Považská Bystrica. Občania s týmto náboženským vyznaním tvoria 96,7 %

z celkového počtu obyvateľov žijúcich v obci. Jeden obyvateľ je bez vyznania. Ostatné náboženstvá nie sú v obci zastúpené.

Tab. 10 Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania (%) k 31.12.2007	
Rímskokatolícke	176
Evanjelické	0
Gréckokatolícke	0
Pravoslávne	0
Čs. Husitské	0
Bez vyznania	1
Ostatné	0
Nezistené	7

2.6.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Obce Záskanie vykazuje rozdiely medzi mužmi a ženami. Vo všeobecnosti je viac vzdelaná mužská časť populácie, až 54 % žien v obci dosiahlo maximálne základné vzdelanie a iba 12 % žien v obci má maturitu.

Tab. 11 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva k 31.12.2007 podľa pohlavia			
Stupeň vzdelania / Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
Bez vzdelania/zákl. vzdelanie	28	43	71
Učňovské bez maturity	33	14	47
Úplné stredné s maturitou	20	10	30
Vyššie odborné	0	0	0
Bakalárske	0	0	0
Vysokoškolské	3	1	4
Deti do 15 rokov	15	14	29

Len necelých 17 % obyvateľstva má ukončené úplné stredné vzdelanie s maturitou a podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov predstavuje 2,2 %. Naopak, obyvateľstvo bez vzdelania tvorí takmer 40 % populácie a je to najpočetnejšia zložka vzdelanostnej kategórie. 26 % obyvateľov má ukončené učňovské alebo stredné odborné vzdelanie bez maturity.

Deti do 15 rokov tvoria 16 % obyvateľstva žijúceho v obci Zásكالie.

2.6.6 Hustota obyvateľstva

V roku 2007 bola hustota obyvateľstva obce Zásكالie na úrovni 76 obyvateľov na 1 km². Tento ukazovateľ v medzoročnom porovnaní nevykazuje markantné zmeny. Hodnota hustoty obyvateľstva obce patrí v regióne medzi nadpriemerné.

Tab. 12 Hustota obyvateľstva od roku 2003 do roku 2007					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Počet obyv. na 1 km²	76	78	77	78	76

2.6.7 Počet obyvateľov

Počet obyvateľov obce Zásكالie je relatívne vyrovnaný v medzoročnom porovnaní, od roku 2003 sa výrazne nemení. Tento trend je relatívne výnimočný, nakoľko takmer všetky vidiecke regióny na Slovensku zaznamenávajú pokles počtu obyvateľstva.

Tab. 13 Počet obyvateľov v obci od roku 2003 do roku 2007					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Počet obyvateľov	182	185	183	185	182

V nasledujúcom období sa predpokladá mierny nárast počtu obyvateľov obce, vzhľadom na zvyšujúcu sa kvalitu infraštruktúry a verejných služieb a plánovanú výstavbu rodinných domov, nakoľko v obci prebehli pozemkové úpravy a pozemky sú majetkovo vysporiadané.

Tab. 14 Predpokladaný počet obyvateľov v obci									
Ukazovateľ / Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvateľov	182	183	185	195	195	220	225	235	250

2.6.8 Prírastok obyvateľstva

Najväčší medziročný rozdiel v počte obyvateľov v sledovanom nastal medzi rokmi 2002 a 2003, kedy klesol počet obyvateľov o 5. Vzhľadom na vyrovnaný počet obyvateľov obce však tento ukazovateľ nevykazuje vysoké hodnoty.

Tab. 15 Prírastok / úbytok obyvateľstva					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Prirodzený prírastok / úbytok	-2	-2	-5	0	-3
Migračný prírastok / úbytok	-3	5	3	2	0
Celkový prírastok / úbytok	-5	3	-2	2	-3

2.6.9 Nezamestnanosť

Celková miera nezamestnanosti vo vidieckych obciach okresu Považská Bystrica bola k 31.12.2004 na úrovni 5,92 %, čo je hlboko pod dlhodobým slovenským priemerom. V obci Záskaľie predstavoval pomer evidovaných nezamestnaných k tomuto dátumu 9,19 %. Tento podiel bol najmenší v sledovanom období, pri hodnotení dlhšieho časového horizontu však nezamestnanosť v obci kontinuálne klesá.

Tab. 16 Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v obci do roku 2007					
Ukazovateľ / Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Počet nezamestnaných	28	25	17	20	18

V závislosti od doby evidencie nezamestnaných je v súčasnosti najviac dlhodobo nezamestnaných, t. j. evidovaných viac ako 2 roky. K 31.12.2006 sa tento počet vyšplhal až na 9, čo tvorilo 50 % všetkých evidovaných nezamestnaných v obci. Ďalšími výraznými skupinami sú nezamestnaní evidovaní do 3 mesiacov a od 13 do 24 mesiacov.

Tab. 17 Vývoj počtu nezamestnaných podľa doby evidencie					
Ukazovateľ / Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Do 3 mesiacov	7	7	2	2	3
4 – 6 mesiacov	11	3	1	0	1
7 – 9 mesiacov	2	1	1	2	1
10- 12 mesiacov	4	1	1	5	1
13 – 24 mesiacov	4	12	4	2	3
Nad 24 mesiacov	0	1	8	9	9

Ukazovateľ počtu evidovaných nezamestnaných v závislosti od dosiahnutého vzdelania je priamo závislý na počte obyvateľov v jednotlivých vzdelanostných kategóriách žijúcich v obci. Vo všeobecnosti však najväčšiu skupinu nezamestnaných tvoria obyvatelia s učňovským vzdelaním a najmenej evidovaných nezamestnaných je medzi vysokoškolsky vzdelaným obyvateľstvom, pričom od roku 2002 nebol v obci evidovaný nezamestnaný obyvateľ bez vzdelania.

Tab. 18 Vývoj počtu nezamestnaných podľa dosiahnutého vzdelania od roku 2003 do 2007					
Ukazovateľ / Rok	2002	2003	2004	2005	2006
VŠ	0	0	0	0	0
SOŠ s maturitou	2	2	1	1	2
Gymnázium	0	0	0	0	0
SOU s maturitou	3	3	2	2	2
SOU bez maturity	0	0	0	0	0
Vyučení	12	11	8	9	7
ZŠ	11	9	6	8	7
Bez vzdelania	0	0	0	0	0

2.6.10 Zamestnanosť

K 31.12.2007 žilo v obci 70 ekonomicky aktívnych obyvateľov, pričom muži tvorili viac ako 67 % z tohto počtu. Najviac ekonomicky aktívneho obyvateľstva bolo vo vekovej kategórii od 30 do 39 rokov a najmenej vo veku od 60 do 64 rokov.

Tab. 19 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa veku a pohlavia k 31.12.2007			
Vek	Muži	Ženy	Spolu
15-19	2	0	2
20-29	13	5	18
30-39	15	10	25
40-49	9	2	11
50-59	7	6	13
60-64	1	0	1
Spolu	47	23	70

Priemysel zamestnával v uplynulom období okolo najvyššie percento zamestnaných obyvateľov obce, čo je spojené s priemyselným zameraním okresného mesta Považská Bystrica.

Tab. 20 Priemerný počet zamestnancov žijúcich v obci v nepriemyselných sektoroch (%)					
Sektor / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Poľnohospodárstvo a lesné hosp.	2	2	2	2	2
Stavebníctvo	6	6	6	7	7
Obchod	3	3	3	3	3
Doprava, logistika	4	4	4	4	4
Pošta a telekomunikácie	0	0	0	0	0
Peňažníctvo a poisťovníctvo	0	0	0	0	0
Verejná správa, obrana, povinné soc. zabezp.	2	2	3	3	3
Školstvo	1	1	1	1	1
Zdravotníctvo, soc. starostlivosť	0	0	0	0	0
Ostatné služby	0	0	0	0	0

2.7 Bývanie

Bytová výstavba sa uskutočňuje prevažne z prostriedkov jednotlivých domácností. V súčasnosti sa v obci nachádza spolu 75 domov, z toho 21 predstavujú neobývané domy.

Tab. 21 Domový a bytový fond (byty a domy) v roku 2007		
Ukazovateľ / domy	Domy spolu	Neobývané domy
Počet	75	21

Na jeden trvalo obývaný byt pripadá priemerne 3,24 osôb žijúcich na 40,4 m², z čoho vyplýva, že na jednu osobu pripadá cca 12,5 m² obytnej plochy.

Tab. 22 Ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti domácností					
Ukazovateľ	Priemerný počet				Podiel trvalo obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)
	Trvalo bývajúcich osôb na 1 trvalo obývaný byt	m² obytnej plochy na 1 trvalo obývaný byt	Obytných miestností na 1 trvalo obývaný byt	m² obytnej plochy na osobu	
Stav	3,24	40,4	2,46	12,5	40,7

Cieľom obce je zabezpečiť komplexný rozvoj bývania za dosiahnutia európskych štandardov v tejto oblasti. Dôležitou otázkou je aj zabezpečenie bývania pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou životného minima a prestárlych občanov.

2.8 Podnikateľské subjekty

V súčasnej dobe sa v Záskalií nachádzajú 3 podnikateľské subjekty. Ide o malých podnikateľov a živnostníkov, ktorí sa orientujú prevažne na poskytovanie služieb obyvateľom obce a turistom. Spolu zamestnávajú 4 zamestnancov.

Tab. 23 Podnikateľské subjekty v obci k 31.12.2007		
Firma	Odvetvie	Počet prac. miest
Kovplast	Obchod, výroba	1
Anton Kresáň	Obchod	1
Rock star	Horolezecká škola	2

Funkciu zásobovania obce základným spotrebným tovarom plní jeden obchod, v obci sa nachádza jedno pohostinstvo.

2.9 Školstvo a šport

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1.7.2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí.

V obci sa nenachádza materská ani základná škola. Obyvatelia majú možnosť navštevovať tieto zariadenia v okresnom meste.

Možnosti športového vyžitia sú v obci obmedzené, k dispozícii majú multifunkčné ihrisko, ktorého dobudovanie je plánované v blízkom časovom horizonte.

Región však ponúka široké spektrum športových aktivít, ktoré sa neviažu na miestnu športovú infraštruktúru, ako je cykloturistika, turistika, lyžovanie, športový rybolov, vodné športy a poľovníctvo.

2.10 Kultúra

Zabezpečenie kultúry v obci je dôležité nielen z pohľadu kultúrno-spoločenského vyžitia jej vlastných obyvateľov, ale aj v záujme prilákania turizmu. V súčasnej dobe čoraz viac turistov uniká z rušného života miest na vidiek, za tradíciami a vidieckou zábavou našich predkov. Kvalita kultúry v obci poukazuje na spoločenskú úroveň a kultúrnu vyspelosť regiónu. Preto je nutné neustále rozvíjať ponuku kultúrnych podujatí, ako i zabezpečiť vhodné priestory na ich realizáciu a spolupracovať so všetkými subjektmi v regióne na vytvorení koordinovanej siete kultúrnych zariadení a podujatí.

Tab. 24 Výdavky na zabezpečenie kultúry v obci od roku 2003 do 2007 (v tis. Sk)					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Príjmy	0	0	0	0	0
Výdavky	5	5	6	6	6

Za posledných 5 rokov obec investovala z vlastných rozpočtových zdrojov do kultúry spolu 28 000 Sk, pričom tieto výdavky z roka na rok mierne narastajú, nakoľko si predstavitelia samosprávy uvedomujú dôležitosť kultúry v živote obce a jej obyvateľov.

Medzi najvýznamnejšie kultúrno-spoločenské podujatia patrí: hodové slávnosti, súťaž DHZ o pohár starostu obce, posedenia s dôchodcami, Deň matiek a Deň detí. Tieto však obec plánuje rozšíriť o niekoľko ďalších, napr. športové hry.

2.11 Sociálne služby

Sociálne služby upravuje § 14 a nasl. zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov. Sociálne služby sú špecializované činnosti na riešenie sociálnej núdze poskytované príslušným orgánom, obcou, samosprávnym krajom a zariadením sociálnych služieb.

Zákon taxatívne určuje druhy sociálnych služieb. Ide o nasledovné ambulantné, terénne sociálne služby a inštitucionálne služby:

- 1) Opatrovateľská služba
- 2) Spoločné stravovanie
- 3) Prepravná služba
- 4) Starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb
- 5) Sociálna pôžička
- 6)

Preferuje sa pri tom poskytovanie mimoústavných sociálnych služieb, najmä opatrovateľskej služby a organizovanie spoločného stravovania. Z týchto služieb obec zabezpečuje opatrovateľskú službu.

Tab.25 Celkové výdavky obce na zabezpečenie soc. služieb od roku 2003 do 2007 (v tis. Sk)					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Výdavky	0	0	330	75	65

2.12 Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza zdravotné stredisko. Zdravotnícku starostlivosť poskytujú zariadenia v Považskej Bystrici a Púchove.

2.13 Cestovný ruch

Najvýznamnejším faktorom rozvoja cestovného ruchu je prekrásne prírodné prostredie, v ktorom sa obec nachádza. Leží priamo v Strážovských vrchoch a je vyhľadávanou turistickou destináciou regionálneho významu. Spoločne s ostatnými okolitými obcami ponúka široké možnosti horskej turistiky.

2.13.1 Ubytovacie a zariadenia

V obci sa nenachádza ubytovacie zariadenie.

2.13.2 Reštauračné zariadenia

V obci sa nachádza jedno pohostinstvo.

2.13.3 Regionálne a miestne atraktivity

2.13.3.1 Zaujímavé lokality

- Manínska tiesňava

V roku 1988 bol na priblíženie prírodných krás a zaujímavostí Národnej prírodnej rezervácie Manínska tiesňava s okolím vybudovaný náučný chodník. Jeho trasa vychádza z Považskej Teplej (miestna časť Považskej Bystrice), prechádza obcou Záskanie, PR Kostolecká tiesňava k PR Bosmany, prekračuje hrebeň Veľkého Manína (891 m.n.m.) a zostupuje serpentínami po jeho svahu okolo minerálnych železitých prameňov k východnému bodu. Osemnásť zastávok s informačnými tabuľami podáva geologickú, floristickú a zoologickú charakteristiku tejto vysoko atraktívnej oblasti. Prechod celého okruhu trvá cca 3-4 hodiny.

- Kostolecká tiesňava

Chránené územie Kostolecká tiesňava predstavuje asi 500 m dlhá skalná tiesňava, ktorá vznikla epigenetickým zarezaním sa Manínskeho potoka do vápencového brala Drieňovky. Prerezaním sa bradlo rozdelilo na dve časti - Drieňovku a Kavčiu skalú. Kým ľavá strana je rozpadnutá do mnohých bralnatých útvarov a z väčšej časti zarastá hustou vegetáciou, pravá strana vytvára mohutný skalný dóm, tesne pod vrcholom so skalným previsom pseudokrasového pôvodu. Uprostred padá až k ceste obrovské suťovisko. Najmä na severnej stene kostoleckého piliera vidieť pekne ležaté prevrátené súvrstvia. Záver kaňonu tvorí rad malebných skalných rebier s malým oknom. Tiesňava je charakteristická výskytom mnohých vzácných a chránených rastlinných druhov - žltohlavu európskeho, poniklecu slovenského, túžobníka brestového. Možno tu pozorovať vzácného zákonom chráneného motýľa jasoňa červenookého /*Parnassius apollo* /L./.

Vápencové steny tiesňavy patria spolu s terénmi v blízkej Manínskej tiesňave a na Bosmanoch k najrozsiahlejším cvičným skalám na Slovensku. Ponúkajú ideálne možnosti cvičenia techniky lezenia v dĺžke 20 až 200 metrov. 8. júna 1974 sa tu konali prvé majstrovstvá Slovenska v skalolezení ako samostatného športu so zahraničnou účasťou. Cez Kostoleckú tiesňavu prechádza červeno značený turistický chodník vedúci z Považskej Teplej cez Manínsku tiesňavu, Kostoleckú tiesňavu do Súľovských skál, Hričovského Podhradía a Žiliny.

- Súľovské skaly

Národnú prírodnú rezerváciu Súľovské skaly tvoria rôzne vymodelované veže, steny, okná, ihly, ktoré vytvorili skalné mesto. Na Slovensku je to celkom výnimočný fenomén. Hlavnou horninou v území je súľovský zlepenec, ktorý bol vyformovaný do súčasných fantastických tvarov pôsobením rôznych erózných činiteľov. Na skalné extrémne stanovištia sa utiahli niektoré rastlinné druhy z ľadových dôb a vytvárajú tu vzácne reliktné spoločenstvá. Súľovské skaly sú jednou z najstarších rezervácií na Slovensku. Naučný chodník, vedúci cez Súľovské skaly, nás zoznami s prírodnými i historickými zaujímavosťami v oblasti Súľovských skál, prevedie nás cez Súľovský hrad a popri Gotickej bráne.

- Strážovské vrchy

Ľavobrežná časť stredného toku Váhu medzi mestami Trenčín a Považská Bystrica je lemovaná hrebeňmi Strážovských vrchov. Pohorie je charakteristické výraznou členitosťou terénu - od zvlnenej pahorkatiny /do 100 m.n.m./ cez vrchoviny /do 310 m.n.m./, hornatiny /do

420 m.n.m./ až po vysočiny. Najvyšším vrcholom je Strážov /1214 m.n.m./ , podľa ktorého je celé horstvo pomenované.

Geologicky sú Strážovské vrchy jadrovým pohorím budovaným premenenými horninami, väčšiu časť územia však pokrývajú usadené horniny - hlavne vápence a dolomity. Geologická rozmanitosť bola predpokladom pre vytvorenie bohatej tvarovej členitosti územia - nad krajinu sa dvíhajú mohutné vápencové bralá a rôzne bizardné skalné útvary - veže, bašty, skalné ihly, potoky lemujú skalné tiesňavy. Vodné toky rozbrázdili pohorie množstvom dolín - najdlhšími z nich sú Domanižská dolina, Pružinská dolina, Mojtínska dolina, Podhradská dolina, dolina Tepličky. Najkrajšou dolinou Strážovských vrchov z množstvom jedinečných prírodných scenérií je Manínska dolina s Manínskou, Kostoleckou tiesňavou a bradlom Bosmany. Vsakujúca voda vytvorila vo vrstvách druhohorných vápencov a dolomitov významné rezervoáre pitnej vody považovanej za najkvalitnejšiu vodu na Slovensku. Reakciou podzemných vôd s horninami vzniklo veľa krasových javov - najrozsiahlejšou oblasťou je Mojtínsky kras. Na okraji pohoria po tektonických zlomoch z hĺbky zeme vystupujú mnohé minerálne pramene rôznej výdatnosti. Pri najvýdatnejších vznikli kúpeľné centrá - Rajecké Teplice s prameňom teplým 39,5 ° C, Bojnice s ôsmimi prameňmi s teplotou od 24,5 do 46 ° C, a Trenčianske Teplice so siedmimi prameňmi s teplotou od 36,6 do 40, 2 ° C.

Vápencové podložie i výrazná členitosť terénu vytvárajú priaznivé podmienky pre pestré rastlinné spoločenstvá. Najhodnotnejšími sú teplomilné spoločenstvá udomácnené na slnečných skalných stenách a južne orientovaných svahoch. Úzke hlboké skalné kaňony však vytvárajú podmienky i pre rozšírenie alpínskych a subalpínskych druhov. Celý rad rastlinných druhov tu má prirodzenú hranicu svojho rozšírenia či už ide o severnú hranicu teplomilných prvkov, alebo južnú hranicu prvkov horských.

Rovnako ako flóra je pestrá i fauna Strážovských vrchov. Nájdeme tu vzácne druhy chrobákov a motýľov, obojživelníkov, spevavých a dravých vtákov i množstvo poľovnej zveri. Okrem srnčej a poľovnej zveri tu žije diviak, medveď, rys a vysadený muflón. Na ochranu prírodných jedinečností Strážovských vrchov bolo vyhlásených viacero národných prírodných rezervácií - NPR Strážov, NPR Podskalský Roháč, NPR Vápeč, NPR Manínska úžina, NPR Temešská skala, NPR Trubárka, NPR Žihľavník - Baske, NPR Žrebíky, NPR Ostrý vrch, NPR Omšeniarska Baba, NPR Veľký vrch, NPR Rokoš a NPR Bindárka. Územie poskytuje veľa možností pre zimnú i letnú turistiku - je tu pomerne hustá sieť značených turistických chodníkov využiteľných i na cykloturistiku , cvičné horolezecké terény, milovníkov

zimných športov uspokojia lyžiarske strediská na Mojťíne, vo fačkovskom sedle, na Homôlke a pod Ostrým vrchom.

Hlavnými turistickými východiskami do Strážovských vrchov od Vážskeho podolia sú mestá Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Dubnica nad Váhom, Trenčianske Teplice a Trenčín.

- Javorníky

Pohorie Javorníky sa tiahne v smere SV - JZ na rozhraní Slovenska a Moravy. Je budované horninami flyšového pásma - vrstvami pieskovcov, ílovcových bridlíc a ílovcov. Javorníky sú charakteristické oblými rozložitými hrebeňmi - najvyššie body pohoria dosahujú 900 - 1000 m.n.m. / Veľký Javorník - 1071 m.n.m., Malý Javorník - 1019 m n.m., Orgoňova Kýčera - 957 m.n.m., Stolečný - 956 m.n.m., Lemešná - 950 m.n.m., Makyta - 922 m.n.m./ Územie patrí do mierne teplej oblasti, s postupne sa zvyšujúcou nadmorskou výškou prechádza do chladnej oblasti.

Geologické podložie, nadmorská výška i klimatické podmienky ovplyvnili zloženie vegetácie územia, ktorá je chudobnejšia ako kvetena pohorí s vápencovým podložíom. So stúpajúcou nadmorskou výškou možno na území rozlíšiť viacero vegetačných stupňov. Do výšky 500 m siaha stupeň pahorkatín. Podhorský stupeň, siahajúci do nadmorskej výšky okolo 900 m je najrozšírenejším stupňom oblasti. Vyznačuje sa rozsiahlymi bukovými porastami, pri hornej hranici i s jedľou a smrekom. Vplyv človeka aj tu premenil skladbu lesa - mnohé časti sa úplne premenili na smrekové monokultúry. Najvyšším tu zastúpeným stupňom je horský stupeň, ktorý zasahuje až do výšky nad 1000 m n.m.

Je tu niekoľko charakteristických lesných spoločenstiev - horský jelšový les, karpatský bukový les jedľový a smrečiny. Výrazný vplyv na charakter vegetácie mala činnosť človeka - obrábanie pôdy až do vysokých polôh a pasenie dobytku. Nápadným, umelo vytvoreným povrchovým útvarom sú tzv. kamenice - vznikli zberom a ukladaním kameňov pri čistení pasienkov. Priestor medzi kameňmi sa utesňoval pôdou, čím sa vytvorili podmienky na uchytenie vegetácie.

Z chránených rastlinných druhov sa v Javorníkoch vyskytujú - rebrovka rôznoлистá, plavúne, vstavače. Návštevníci tu nachádzajú veľké množstvo lesných plodov - malín, jahôd, čučoriedok a početné druhy húb.

Zo vzácných živočíšnych druhov sa tu vyskytujú dravé vtáky - jastrab hnedý, sokol myšiari, kaňa, sovy - výr skalný, plamienka driemavá, veľa druhov spevavcov, obojživelníky - salamandra škvrnitá, mlok karpatský, plazy - užovka obyčajná a zmijovec hladký. Lesy oblasti

sú domovom poľovnej zveri - jelenej i srnčej. Miestami hojná je sviňa divá, jazvec obyčajný, mačka divá a ďalšie.

Územím Javorníkov vedie niekoľko značkovaných chodníkov: Nosice - Horná Mariková - horský hotel Portáš - 11 hodín - modrá značka Považská Bystrica , miestna časť Orlové - Orgoňova Kýčera - Malý Javorník - 10 hodín - modrá značka Trasa hlavným hrebeňom Javorníkov - Makyta - Papajské sedlo - Portáš - Malý Javorník - Veľký Javorník - Bumbálka - 9 3/4 hodiny - červená značka V horských osadách boli vybudované lyžiarske strediská Čertov, Papradno - Podjavorník, Čerenka, po hlavnom hrebeni Javorníkov vedie v zimnom období frekventovaná lyžiarska bežecká stopa.

- Marikovská dolina

Najdlhšou dolinou na Slovenskej strane javorníkov je Marikovská dolina vymodelovaná vo flyšovom podloží tokom Marikovského potoka. Od jeho ústia do Nosickej priehrady pri obci Udiča po záver doliny meria približne 27 km. Kopaničiarske osídlenie a spôsob hospodárenia vtlačil krajine charakteristický ráz, ktorý sa zachoval až do dnešných čias. Dolina je husto osídlená - vedie cez Udiču, Hatné, Prosné, Dolnú Marikovú až do Hornej Marikovej - obce skladajúcej sa z množstva osád a samôt. Archeologické nálezy svedčia o osídlení tejto oblasti už v neskorej dobe kamennej a dobe bronzovej. Celá dolina najmä jej horná časť bola intenzívne osídlená počas valašskej kolonizácie v 16. storočí. V jednotlivých obciach, osadách i na samotách sa dodnes zachovali ukážky typickej ľudovej architektúry. Charakteristickou pre túto oblasť sú dvojpriestorové zrubové drevenice pokryté šindľovou strechou postavené na kamennej podmurovke. Zaujímavými nápadnými útvarmi vytvorenými ľudskou činnosťou sú tzv. kamenice - vznikli zberom a ukladaním kameňov pri čistení pasienkov.

V dolnej časti doliny sú bočné svahy využívané ako poľnohospodárska pôda, smerom vyššie prechádza do pasienkov a lesa. Nájdeme tu pestré spoločenstvá drevín. Pôvodným porastom bol bukovojedľový les, ktorý sa však zachoval len vo vyšších polohách. Veľké plochy zaberajú vysadené smrekové monokultúry. Na medziach rastú pestré spoločenstvá javorov, líp, jaseňov a liesok. Okolo Marikovského potoka rastie jelšový les. Na miestach pôvodných pasienkov bol vysadený smrekovec opadavý a rôzne druhy borovíc. Lúky a lesy Marikovskej doliny sú veľmi bohaté na lesné plody - jahody, maliny a hlavne rôzne druhy húb.

Nájdem tu i veľa rastlinných druhov, i keď nie tak rozmanitých ako na vápencovom podloží. Pozornosť pútajú najmä viaceré druhy vstavačov kvitnúcich fialovými a žltými kvetmi na lúkach. Z ďalších vzácných druhov tu rastie orlíček obyčajný, rebrovka rôznoлистá, plavúň jedľovitý, vemenník dvojlistý.

Z fauny upúta pozornosť predovšetkým "žijúca skamenelina" - čiernožltá salamandra škvrnitá. Okrem srnčej a jelenej zveri tu má svoj domov sviňa divá a rys ostrovid. Môžeme tu pozorovať množstvo dravých vtákov - jastraba veľkého, kaňu lesnú, kuvika malého a veľa druhov spevavcov.

Návštevníci doliny môžu využiť viacero značených turistických chodníkov: modrá - bočný hrebeň - Nimnica - kúpele - sedlo Kýčera - Modlatín - hotel Portáš modrá - bočný hrebeň - Považská Bystrica, Orlové - sedlo Chrcholinec - Orgoňova Kýčera - Malý Javorník žltá - Horná Maríková, kostol - Orgoňova Kýčera žltá - Horná Maríková, Ráztoka - Malý Javorník žltá - Udiča - Klape - Bystrický /Považský/ hrad Vyznavačom zimných športov slúži frekventovaná bežecká stopa po hlavnom hrebene Javorníkov a lyžiarske vleky v Hornej Maríkovej - Ráztoke a Kátlíne.

- Mojtín

Mojtínskou dolinou cez kúpele Belušké Slatiny a známe kamenné vráta sa dostaneme do obce Mojtín, ležiacej na náhornej plošine obkolesenej lúčnymi svahmi s pásmi bukového lesa. Obec sa prvýkrát spomína v roku 1364 ako villa Moite. Patrila ku košeckému hradnému panstvu, časť patrila zemianskej rodine Ladeckých. V 16. a 17. storočí bola pravdepodobne opustená, nanovo ju osídlili v 18. storočí. Väčšina obyvateľov sa venovala poľnohospodárstvu, časť sa zaoberala výrobou dreveného uhlia, ako o tom svedčí názov zaniknutej časti obce - Uhliská.

Z kultúrnych pamiatok pútajú pozornosť zvyšky ľudovej zrubovej architektúry a neskoroklasicistický kostol Sv. Cyrila a Metoda postavený v roku 1863. V jeho interiéri sa nachádza oltárny obraz Sv. Cyrila a Metoda a obraz Immaculaty od významného slovenského maliara 19. storočia - Jozefa Božetecha Klemensa. V budove fary visí od toho istého autora obraz najzaujímavejšieho mojtínskeho rodáka - "cisárskeho večného vojaka" Ladislava Gabriša Škultétyho /1738 - 1831/. Ladislav Gabriš Škultéty od svojho trinásteho roku slúžil osemdesiat rokov v službách štyroch cisárov. Prežil 22 vojen na 256 bojiskách a vojenská história ho pokladá za najstaršieho vojaka sveta. Bojoval dvanásťkrát proti Francúzom, sedemkrát proti Prusom, dvakrát proti Turkom a raz proti ruskému cárovi. O osudoch Ladislava Gabriša napísal spisovateľ Ján Martiš dva romány Cisársky večný vojak a V službách štyroch cisárov.

Mojtín je ideálnym miestom na rekreáciu v letnom i zimnom období. Je to jedno z najvýznamnejších lyžiarskych stredísk v Strážovských vrchoch. Lyžiarom slúži šesť lyžiarskych vlekov s prepravnou kapacitou 3 300 osôb za hodinu a tri lyžiarske turistické trate. V lete obec slúži ako východiskový bod na výlety do Strážovských vrchov. Je križovatkou viacerých značených turistických chodníkov, vedúcich do Zliechova, Radotínskej tiesňavy, doliny Riedka, na Rohatú skalú /866 m n.m./ a Rohatín /832 m n.m./

2.13.3.2 Pamiatky

- Považský hrad

Ruiny Považského hradu vyčnievajú z vysokých brál na strmom kopci s nadmorskou výškou 497 m. Nazývali ho aj Bystrický hrad a patril medzi dôležité hrady na Považí. Za najväčšieho rozkvetu v ňom bývalo asi 400 ľudí.

Hrad má jedinečnú polohu. Cesta naň vedie popri kostole a jednom z dvoch kaštieľov v Považskom Podhradí. Je strmá a skalitá. Vstup do hradu okrem vežovej brány chránili dve bašty, časti silných múrov so strelnými otvormi, cez ktoré sa hradná posádka bránila pred nepriateľom. Spodné miestnosti vežovej brány slúžili ako skladisko pre muníciu. Bola tu vraj aj tajná brána, ktorou sa obyvatelia hradu stýkali s vonkajším svetom, keď počas nebezpečenstva vežová brána bola zamurovaná. Severným smerom vyčnieva štvorhranná veža. Pôvodne to bola väznica. Na východ od nej vidieť hlavnú bránu, tzv. hlásku, ešte dosť zachovanú, ktorou viedla i vozová cesta. Neďaleko bolo skladište pre delá. Tu bol i byt kastelánov. Predhradie obklopovala priekopa (nádržný jarok), ktorá slúžila na obranu počas vojny. Na juhozápadnej strane hradu vidieť zrúcaninu skupiny stavieb, ktoré slúžili ako byty. Prízemné miestnosti boli skladiskami, sýpkami, kuchyňami a komorami. Poschodia boli obývané. Hrad bol pôvodne trojposchodový. Ako stavebný materiál používali pieskovec a vápenec, ktoré sú v múroch viditeľné. Podľa neoverených správ bol hrad postavený v r. 1128, v písomných dokumentoch sa prvý raz nepriamo spomína až v roku 1316, v čase Matúša Čáka Trenčianskeho. Tento hrad bol pôvodne drevený.

Ako kráľovský majetok ho spravovali kráľovskí kasteláni. Po Matúšovi Čákovi, ktorý sa ho zmocnil násilím, bol jeho prvým známym držiteľom krajinský sudca Alexander Héderváry. Spolu so svojím synom Mikulášom sídlili na hrade v rokoch 1325 – 1354. Od r. 1354 hrad už patril Pavlovi Ugalimu, pronotárovi a kancelárovi bývalého krajinského sudcu. Koncom 14.

storočia panovník Žigmund dal hrad do držby na niekoľko rokov veľmožovi poľského pôvodu Sudivojovi z Ostrorogu, haličskému palatínovi.

V rokoch 1400 – 1424 ho vystriedali Ctibor z Beckova a jeho syn. V 15. storočí sa hrad ako kráľovský dar dostal do súkromného vlastníctva rodu Podmanických. Kráľ Matej Korvín, len čo nastúpil na trón, odmenil Ladislava Podmanického za jeho služby tým, že jemu a jeho potomkom daroval r. 1458 hrad aj s príslušným panstvom.

Po moháčskej bitke nastali v Uhorsku zložité pomery. Časť šľachty si za panovníka zvolila Jána Zápoľského, druhá bola za Ferdinanda Habsburského. Existencia dvoch korunovaných panovníkov v krajine mala zhubné následky. Ďalší potomkovia rodu Podmanických Ján a Rafael, ktorí boli prívržencami Jána Zápoľského, väčšiu časť majetkov získali lúpežami. Roku 1545 zomrel Ján Podmanický. Dedičom jeho majetku sa stal Rafael na dobu 13 rokov, pretože zomrel v roku 1558. Rafaelovou smrťou sa skončilo 120-ročné panovanie Podmanickovcov. Po ich vymretí hrad a panstvo predala kráľovská komora r. 1560 Gašparovi Šerédymu a jeho manželke Anne Méreyovej za 53 000 zlatých. Gašpar Serédi zomrel v r. 1563, a to bez potomkov. Vdova Anna Méreyová sa vydala r. 1571 za Ondreja Balašu.

Hrad zastrešený šindľami patril medzi najväčšie dobre opevnené stavby tohto druhu. V čase jeho slávy sa sem privádzala voda podzemnými drevenými potrubiami zo studničky zvanej Sklepitá. O tom svedčilo rozprávanie najstarších občanov obce, ktorých rodičia ešte r. 1912 našli časti takého potrubia. Druhá polovica 17. storočia priniesla hradu búrlivé časy. Definitívny koniec jeho slávy urobili cisárske vojská r. 1698, keď hrad zbúrali a zapálili. V spomienkach starších obyvateľov Podhradia sa zachovalo rozprávanie ich predkov, ktorí spomínali, ako vtedajší obyvatelia sledovali horiaci hrad.

- Kaštieľ v Orlovom

Počiatky histórie Orlovského kaštieľa sú úzko späté s dejinami Považskobystrického hradu. V roku 1612 dal syn Andreja Balašu, Žigmund postaviť v obci Orlové na terase za riekou Váh kaštieľ v renesančnom slohu. V roku 1616 vyhorel. V roku 1733 bol prestavaný v barokovom slohu a rozšírený. Arkádový dvor bol doplnený ústrednou fontánou s barokovými prvkami. Súčasťou interiéru je kaštieľna kaplnka sv. Jána Nepomuckého umiestnená dodnes v ľavom krídle, kde sa konajú pravidelné bohoslužby. Kaštieľ bol sprístupnený verejnosti 1. 5. 1984.

- Kaštieľ v Jasenici

Pôvodne renesančný kaštieľ v Jasenici dal v roku 1618 postaviť Daniel Szunyogh. Dokumentuje to aj dodnes zachovaný latinský nápis umiestnený nad hlavným portálom do kaštieľa.

Dvojpodlažná budova kaštieľa s dvojtraktovou dispozíciou na pôdoryse tvaru L, s ústredným dvojramenným schodišťom bola koncom 18. stor. zbarokizovaná a ďalej upravovaná v 19. a 20. stor. Renesančné valené klenby s lunetami nachádzajúce sa v miestnostiach a trámové stropy na poschodí boli čiastočne vymenené za rovné. Szunyoghovci patrili k popredným zemianskym rodom v Uhorsku. Pochádzali z Abovskej župy. Potom, čo Abovský podžupan Mikuláš Szunyogh (1390 - 1394) získal v roku 1394 obec Jasenica v Trenčianskej župe, postupne sa do trenčianskej oblasti prisťahovali aj jeho potomkovia a začali si písať prídomok ... z Jasenice. Po roku 1460 sa stali držiteľmi Budatína. Mikulášovi vnuci Bartolomej a Gašpar, žijúci v 15. stor., založili dve základné vetvy rodu. Bartolomej zostal bývať v Jasenici a jeho potomkovia vytvorili zemiansku (jasenickú) líniu rodu. Podľa súpisu z roku 1646/47 do nej patrili Erazmus a Michal Szunyoghovci. Obaja boli majetnými šľachticmi z horného okresu Trenčianskej stolice. Je pravdepodobné, že príslušníci tohto rodu žili v Jasenici a Malej Divinke ešte aj v 19. stor. Zo zemianskej línie vynikli Daniel, (v rokoch 1614 - 1623 trenčiansky slúžny), Michal (v rovnakej funkcii v roku 1783) a Pavol, (v roku 1693 farár obce Trstice v Bratislavskej stolici). Druhú (budatínsku) líniu rodu založil Gašpar Szunyogh, ktorý si zobral za manželku vdovu po Rafaelovi z Hatného a vyženil časť budatínskeho panstva. Väčšiny panstva sa zmocnil donáciou z roku 1487 od kráľa Mateja Korvína. Gašparovi vnuci Ján a Juraj rozdelili túto líniu rodu na dve podvetvy. Obaja boli v roku 1588 povýšení do barónskeho stavu.

Z hľadiska záchrany kultúrneho dedičstva a aj spoločenskej potreby sa v rokoch 1986 - 1990 plánovala obnova renesančného kaštieľa v Jasenici. Po ukončení rekonštrukčných prác mal slúžiť Vlastivednému múzeu v Považskej Bystrici na zriadenie odborného prírodovedného pracoviska a prírodovednej expozície. Žiaľ, k tomu nedošlo, a tak potreba jeho záchrany zostala opäť na niekoľko rokov nevyriešená.

K celkovej obnove objektu kaštieľa sa pristúpilo až v roku 2003, o čo sa zaslúžil Obecný úrad v Jasenici. Obnovený kaštieľ bol verejnosti prístupný dňa 4. septembra 2005. V novozrekonštruovanom kaštieli je v súčasnosti umiestnené detašované prírodovedné pracovisko a expozičné a výstavné priestory Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici. Múzeum v nich vymedzilo prírodovednú expozíciu, ktorej ťažiskom je zoológická expozícia dokumentujúca faunu považskobystrického regiónu. V prípravnom štádiu je expozícia geológie a

botaniky. Okrem toho v interiéri kaštieľa sú umiestnené dve dlhodobé výstavy "Regionálna umelecká výroba" a historická výstava "Taká bola Považská Bystrica". V ostatných priestoroch uskutočňuje múzeum plánované výstavy prírodovedného, historického, ako aj umeleckého charakteru a k nim sa viažu tradičné kultúrno-spoločenské podujatia určené pre širokú verejnosť.

- Pamätná izba Petra Jilemnického - škola Kostolec

V škole, v údolí pod obcou Kostolec, učil v rokoch 1932 - 1936 spisovateľ Peter Jilemnický. V pamätnej izbe v podkroví školy je umiestnená stála expozícia, pripomínajúca jeho život a dielo. Na pamiatku pobytu P. Jilemnického v Kostolci poriadajú turisti z Považskej Teplej každoročne v apríli turistický pochod "Jilemnického jarná 25 - ka". Tento pochod je zapísaný aj v medzinárodnom turistickom kalendári IVV. Exponáty boli po zrušení pamätnej izby presťahované do Považskej Teplej.

- Zrubová zvonica v Briestennom

V Strážovských vrchoch, na peknej cykloturistickej trase, v podhorskej obci Briestenné /20 km od Považskej Bystrice/ sa nachádzajú významné zvyšky svetskej zrubovej architektúry. Pozoruhodná je najmä zrubová zvonica z 19. storočia, ktorá je zaradená i do zoznamu kultúrnych pamiatok.

- Súľovský hrad

Známejším pojmom ako Súľovský hrad /15. storočie/ sú určite Súľovské skaly, medzi ktorými sú v skalnom meste jeho zrúcaniny. Na ťažšie prístupnom mieste sú už len posledné stopy stredovekej stavby. Hrad vzhľadom na svoju ťažko prístupnú polohu /567 m nad morom/ nemohol mať závažnejšiu obrannú úlohu a skôr sa uplatnil ako článok v signalizačnej sústave.

- Hrad Lednica

Obranný hrad z 13. storočia, dnes ruina, je najneprístupnejším hradom na Slovensku. Náročný výstup, pekný výhľad na krajinu.

- Hrad Vršatec

Nad obcou Vršatské Podhradie sa nachádza ruina hradu Vršatec z 13. storočia. Je najvyššie položeným hradom na vápencovom brale na Slovensku. Dnes asfaltová cesta z obce umožňuje

pohodlný prístup takmer k hradu. Spomedzi ruín sa otvára nádherný výhľad na celé Vážske podolie, Strážovské vrchy a Veľkú Fatru.

- Kaštieľ v Klobušiciach

V obci Klobušice /neďaleko Ilavy/ je klasicistický kaštieľ z obdobia okolo roku 1840. Spreď neho je pekný výhľad na skupinu skál Vršatca západnej časti Ilavskej kotliny, na východ od kaštieľa je zachovaný anglický park prístupný priamo z hlavnej cesty. V súčasnosti tu sídli Slovenské národné múzeum v Bratislave.

- Hrad Košeca

Na skalnatom kopci medzi Veľkým a Malým Košeckým Podhradím sa nachádzajú pozostatky Košeckého hradu z 13. storočia. K už len nepatrným zvyškom hradu vedie z obce značkovaný chodník. Je tu krásny výhľad na Vápeč a Strážovské vrchy.

- Ilavský hrad

Vznikol pravdepodobne v 12. storočí na vyvýšenej vážskej terase, kde sa dnes rozkladá mesto Ilava. Hradný areál bol niekoľkokrát prebudovaný a slúžil ako hrad, kostol, kláštor, krajinárska trestnica. Bývalý kláštor, neskôr farský kostol slúži dodnes svojmu účelu, hradný komplex slúži ako nápravnovýchovné zariadenie.

2.13.3.3 Cirkevné pamiatky

- Farský kostol Navštívenia Panny Márie - Považská Bystrica

História kostola siaha do 14. storočia, kedy ho dal postaviť pán Považskobystrického hradu a panstva Ján Podmanický. Bol postavený v gotickom slohu ako jednoloďový s polygonálnym uzáverom presbytéria a predstavanou vežou. V roku 1913 - 1914 bola veža zastrešená cibulovou konštrukciou barokového tvaru. K zásadnej prestavbe kostola na modernú trojlodňovú stavbu s dvoma vežami sa pristúpilo v roku 1940. Z pôvodnej stavby zostalo zachované presbytérium, veža a severná časť obvodného muriva lode. Novodobé vitrážové okná sú vyhotovené podľa návrhu Vincenta a Viery Hložníkovcov z roku 1951. Vo vestibule kostola sú v stene zabudované epitafy - renesančný epitaf Rafaela Podmanického z roku 1558, neskororenesančné epitafy

Žigmunda Balassu a jeho manželky kňažnej Alžbety Zborowskej z obdobia okolo roku 1620 so zlomkami karyatíd.

- Kaplnka sv. Heleny v Považskej Bystrici

Na kopci nad mestom vo výške 391 m nad morom sa nachádza kaplnka sv. Heleny z roku 1728. Je to jednoloďová stavba s rovným uzáverom presbytéria, za ktorým sa nachádza baroková veža. Kaplnka sa nachádza na modernom sídlisku Rozkvet, napriek tomu je romanticky obklopená lipami, z ktorých jedna má 250 rokov. Je ľahko prístupná z mesta MHD č. 10 a 11. Konajú sa tu pravidelné bohoslužby.

- Kostol sv. Michala Archaniela v Jasenici

Je to neskorobaroková jednoloďová stavba z roku 1781 postavená na mieste predchádzajúceho staršieho objektu.

- Kostol sv. Petra a Pavla - Dolná Mariková

V obci Dolná Mariková bol v roku 1758 na mieste staršieho kostola postavený nový jednoloďový barokový kostol s predstavanou vežou. Pri kostole sa nachádza barokový kostol s predstavanou staršou zbarokizovanou vežou. Pri kostole sa nachádza baroková prícestná socha Panny Márie z roku 1759, znázorňujúca nepoškvrnené počatie.

- Kostol svätej Žofie – Pružina

Kostol pochádza zo 14. storočia. Po príchode Štefana Závodníka v roku 1850 bol kostol zrekonštruovaný a postavený nový bočný oltár, na ktorý umiestnil ranobarokovú sochu Piety. Pri kostole je Kaplnka sv. Žofie, ktorá bola upravená na spôsob lurdskej jaskyne. Okolo kostola je Kalvária Sedembolestnej Panny Márie, ktorá má sedem zastavení a kalvária Umučenia Pána, tá má štrnásť zastavení. Pápež Pius IX. udelil pružinskej kalvárii odpustky. V roku 1876 posvätil Závodník základný kameň priestranej Kaplnky sv. Ružena. Vo výklenkoch sa nachádzajú sošky sv. Vendelína a sv. Štefana. V Brienstennom neďaleko Pružiny sa nachádza zrubová zvonica z 19. storočia, ktorá je zaradená i do zoznamu kultúrnych pamiatok.

- Kostol Narodenia Panny Márie – Prečín

Rímsko-katolícky kostol, pôvodne gotický, koncom 16. storočia a začiatkom 17. storočia renesančne upravený, v rokoch 1737-1798 barokovo prestavaný, v 19. storočí prístavba predsiene. Baroková kaplnka z roku 1758, upravená koncom 18. storočia.

- Kostol Najsvätejšieho srdca Ježišovho - Brvnište

Architektonickou dominantou obce je nový Kostol Najsvätejšieho srdca Ježišovho. Základný kameň kostola posvätil pápež Ján Pavol II dňa 1. júla 1995 v Šaštíne pri príležitosti druhej návštevy Slovenska. Posviacku kostola vykonal dňa 9. júna 1996 nitriansky sídelný biskup J. Em. Ján Chryzostom kardinál Korec.

- Kostol sv. Ondreja – Papradno

Kostol svätého Ondreja je dominantnou stavbou v obci. Je to jednodňový rímsko-katolícky kostol postavený v neskorobarokovom slohu v roku 1792 za feudálneho panstva grófa M. Esterházyho. V marci 1773 pôsobil na papradňanskej fare františkán Hugolín Gavlovič. Pred kostolom stojí baroková socha sv. Jána Nepomuckého z polovice 18. storočia. V roku 1974 tu bola zriadená lurdská jaskyňa so sochou Panny Márie Lurdskej. Schody na pravej strane vedú na chórus, kde sa nachádza nádherný chrámový organ, ktorý je 4. najväčší na Slovensku.

- Kostol svätého Mikuláša Mýrskeho – Domaníža

V obci Domaníža sa podľa písomnej správy nachádzal chrám už v roku 1268. Chrám bol počas uplynulých stáročí viackrát prestavovaný a súčasný stav je z roku 1940. V kostole je trojetážový ranobarokový oltár z roku 1643 k úcte Panne Márii Nanebovzatej. Patrónom chrámu je svätý Mikuláš Mýrsky. Chrám je od začiatku 18. storočia pútnickým chrámom, a to k Panne Škapuliarskej, k úcte ktorej bol v chráme postavený i ranobarokový oltár okolo roku 1700. Vzniklo tu Bratstvo svätého Škapuliara, ktoré bolo i oficiálne potvrdené. Týmto bolo chrámu i oltáru udelené privilégium úplných i čiastočných odpustkov. Na základe tohto privilégia sa Domaníža stala pútnickým miestom.

2.14 Samospráva

Najväčší podiel majetku obce pripadá na stavby a ostatný hmotný investičný majetok. Spolu predstavuje majetok obce hodnotu 3 milióny Sk. Nasledujúca tabuľka prezentuje stav majetku obce k 31.12.2007. Obec disponovala týmto majetkom:

Majetok	Suma (v mil. Sk)
Software	0,2
Pozemky	0,5
Stavby	1
Ostatný HIM	1,3
Majetok spolu	3

V priebehu posledných 5 rokov obec hospodárila s vyrovnaných rozpočtom, pričom v roku 2007 hospodárila s kladným hospodárskym výsledkom. Hospodárenie obce možno považovať za veľmi pozitívne s tendenciou trvalej stability zabezpečenia všetkých potrebných samosprávnych funkcií. Podrobný prehľad o hospodárení obce poskytuje tabuľka 27.

Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Bežné príjmy	435	544	987	778	1018
Kapitálové príjmy	60	0	0	0	190
Príjmy spolu	495	544	987	778	1208
% plnenia príjmov	100	100	100	100	100
Bežné výdavky	435	544	987	778	1018
Kapitálové výdavky	60	0	0	0	140
Výdavky spolu	495	544	987	778	1158
% plnenia výdavkov	100	100	100	100	96
Zisk / strata	0	0	0	0	50

Tabuľka 28 poskytuje informácie o príjmoch obce z podielových daní a poplatkov počas sledovaných 5 rokov.

Tab. 28 Príjmy obce z podielových daní a poplatkov od roku 2003 do 2007 (tis. SK)					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Podielové dane	435	449	800	603	660
Miestne poplatky	59	66	58	78	96

Tabuľka 29 poskytuje podrobný prehľad o výdavkoch obce na zabezpečenie komunálnych služieb od roku 2003 si do roku 2007.

Tab. 29 Výdavky obce na zabezpečenie komunálnych služieb od roku 2003 do 2007 (tis. SK)					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Úprava verejných priestranstiev	3	3	3	3	4
Údržba miestnych komunikácií	4	4	4	4	5
Cintorínske služby	3	3	3	4	4
Verejné osvetlenie	42	25	26	27	28
Iné	0	0	0	0	0

Tabuľka 30 udáva, koľko prostriedkov vynaložila obec na chod samosprávy v rokoch 2003 až 2007.

Tab. 30 Výdavky obce na chod samosprávy od roku 2003 do 2007 (tis. SK)					
Ukazovateľ / Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Výdavky	315	363	464	544	708

3 VÍZIA OBCE

Obec Záskanie je dobrým miestom pre život, ktoré zabezpečuje harmonické podmienky pre život obyvateľov všetkých vekových kategórií. Podieľa sa na tom najmä kvalitné bývanie v kvalitnom prostredí, dostupné vybavenie pre kultúrne a športové vyžitie, odpočinok a voľný čas a rozvoj drobného podnikania. Cieľom je postupné využitie prírodného potenciálu obce so zabezpečením jej ekologickej stability, vybudovanie obce urbanisticky usporiadanej, zabezpečenej bytovou a občianskou vybavenosťou, s potrebnou technickou a sociálnou infraštruktúrou. Rekreačný potenciál obce bude využitý predovšetkým na rozvoj celoročnej vidieckej turistiky orientovanej na miestne tradície. Obec sa bude všetkými prostriedkami podieľať na vybudovaní občianskej spoločnosti na princípoch spolužitia aktivity a solidarity, s dobrými medzilidskými vzťahmi.

4 PRIORITNÉ ROZVOJOVÉ OBLASTI

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je komplexom analýz a na seba nadväzujúcich opatrení. Realizácia jedného opatrenie podmieňuje realizáciu opatrenia ďalšieho, preto je dôležité dôsledne zvážiť jednotlivé kroky pri napĺňaní vízie obce. Základné prioritné rozvojové oblasti obce Záskanie sú nasledovné:

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti hospodárstva a vedecko-technického rozvoja obce zahŕňajú predovšetkým podporu podnikania a poskytnutie vhodných podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania s ohľadom na prírodný a demografický potenciál obce ako i doterajšiu odvetvovú štruktúru.

2. Technická infraštruktúra

V tejto oblasti je dôraz kladený najmä na dobudovanie novej a rekonštrukciu už vybudovanej technickej infraštruktúry ako základnej podmienky pre sociálno-ekonomický rozvoj obce.

3. Životné prostredie

Priority v oblasti životného prostredia sú zamerané na trvaloudržateľný rozvoj obce prostredníctvom ochrany ovzdušia, ochrany vôd a zabezpečenie kvalitného odpadového hospodárstva so zreteľom na separovaný zber a zhodnocovanie odpadov.

4. Sociálna oblasť

Pod túto oblasť spadajú opatrenia orientujúce sa na zvýšenie a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb a zabezpečenie týchto služieb pre obyvateľov všetkých vekových kategórií.

5. Šport

V oblasti športu sú zahrnuté opatrenia, ktoré sa venujú rozšíreniu a skvalitneniu športovej infraštruktúry. Zároveň opatrenia zamerané na rozvoj infraštruktúry športu nepriamo podmieňujú rozvoj cestovného ruchu v obci a celkové skvalitnenie života obyvateľov.

6. Kultúra

Prioritná oblasť kultúra je orientovaná na rozvoj a zabezpečenie kultúrnych, spoločenských, športových a iných voľnočasových aktivít v nadväznosti na miestny a regionálny cestovný ruch a na propagáciu v oblasti kultúry.

7. Cestovný ruch a propagácia

V tejto oblasti sa nachádzajú priority a aktivity zamerané na propagáciu obce ako produktu, vybudovanie relaxačno-rekreačného zázemia obce a podporu podnikania v cestovnom ruchu.

5 SWOT ANALÝZA

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov sa stala SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S – W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov obce k uskutočneniu určitého zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určovaných okolím. Na jej základe môže obec prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Príroda, čisté prostredie • Možnosti rekreácie • Nízka kriminalita • Bohatá história a kultúrne dedičstvo • Dostatok pitnej vody a obecný vodovod • Existencia rekreačného strediska v blízkosti katastra obce • Existencia verejného osvetlenia • Existencia verejného rozhlasu • Pravidelný odvoz TKO a zavedený separovaný zber odpadu • Kultúrny dom vo vlastníctve obce • Výhodná geografická poloha v blízkosti dvoch okresných miest • Usporiadané majetkové a pozemkové vlastnícke vzťahy • Dostatok stavebných pozemkov • Vypracovaný a schválený územný plán • Dostupná železničná sieť v meste Považská Bystrica a Považská Teplá • Samostatná obec • Skončené pozemkové úpravy • Absencia veľkých priemyselných aktivít • Aktívne pôsobenie dobrovoľného hasičského zboru • Vhodné podmienky na rozvoj lesného hosp. • Vybudované lesné cesty • Udržiavanie ľudových tradícií • Dobre zásobený obchod tovarom • Ekologické obhospodarovanie pôdy 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízky počet obyvateľov • Vysoký priemerný vek obyvateľov • Odliv mladých ľudí • Absencia finančných zdrojov • Nedostatok vlastného investičného kapitálu • Nízky rozpočet obce nedovoľuje potrebnú podporu podnikania • Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich a výstavbu nových športovo-rekreačných objektov • Zlé dopravné spojenie • Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch • Obyvatelia a obec neprofitujú z turizmu • Slabá propagácia obce • Vysoký počet neobývaných domov • Absencia verejnej kanalizácie • Chýba priestor na zimné športové aktivity (vlek) • Chýbajú vhodné podmienky pre klubovú činnosť mládeže • Zlý technický stav ciest a komunikácií • Absencia chodníkov popri cestách a komunikáciách • Nevyhovujúci technický stav verejného rozhlasu • Nevyhovujúci technický stav verejného osvetlenia • Absencia vysokorýchlostného širokopásmového internetu • Nízky počet užívateľov internetu • Nárast sociálnej ohrozenosti mládeže • Nedostatočná podpora tradičných remesiel • Chýbajúce služby • Neúcta ľudí k životnému prostrediu

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj cestovného ruchu • Rozvoj cykloturistiky • Spájanie kultúrnych, športových a spoločenských podujatí s podnikateľskými aktivitami • Získanie zdrojov z fondov EÚ • Rekonštrukcia obecných budov • Zvýšenie počtu obyvateľov rozvojom výstavby • Rozvoj poľnohospodárskej výroby • Operatívne riešenie problémov obce • Rozvoj podnikania v cestovnom ruchu • Zachovanie a propagácia prírodného dedičstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Postupné vymieranie obce • Nulový príliv nových mladých rodín • Odchod mladej generácie • Nedostatok pracovných príležitostí • Pasivita a nezáujem občanov • Nedostatok finančných prostriedkov • Nedostatok investičného kapitálu • Administratívna náročnosť pri získavaní nenávratných finančných príspevkov z fondov EÚ • Slabá podpora obcí zo strany štátu a VÚC v oblasti športu a kultúry • Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre • Rozvoj „tvrdého“ turizmu, ktorý neberie ohľad na potreby miestneho obyvateľstva a prostredia

6 STRATEGICKÉ PLÁNOVANIE

Na základe analýzy súčasnej situácie, predpokladov ďalšieho rozvoja a očakávaní bol pre obec Záskanie navrhnutý nasledujúci strategický cieľ:

Zabezpečiť vyrovnaný hospodársko-sociálny rozvoj obce Záskanie prostredníctvom trvaloudržateľného využívania miestneho potenciálu rešpektujúc enviromentálne požiadavky tunajšieho prostredia. Hlavné rozvojové aktivity smerujú do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti priemyslu a cestovného ruchu a do rozvoja remeselnej výroby. Zároveň je potrebné brať ohľad na zvyšovanie kvality života obyvateľstva prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia technickej a sociálnej infraštruktúry.

Globálne ciele rozvoja

Globálne ciele rozvoja definujú strategický zámer za jednotlivé rozvojové oblasti. Strategický zámer je rozpracovaný na jednotlivé ciele rozvoja, ktoré budú zabezpečené príslušnými opatreniami.

- Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
- Technická infraštruktúra
- Životné prostredie
- Sociálna oblasť
- Šport
- Kultúra
- Cestovný ruch a propagácia

6.1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Strategický zámer:

Zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom kladeným na malé a stredné podnikanie. Takýmto spôsobom bude zabezpečené zvýšenie úrovne zamestnanosti v obci, ako i úrovne a kvality služieb poskytovaných obyvateľstvu. Táto rozvojová oblasť podporuje zachovanie a rozvoj tradičných remesiel a ich ďalšie využitie vo vidieckom cestovnom ruchu.

Cieľ 6.1.1 Podpora malého a stredného podnikania

Opatrenie 6.1.1.1 Spracovať stratégiu podpory podnikania a zvýšenie informovanosti o možnostiach podpory podnikania zo strany verejných subjektov

Aktivity:

- Analýza možností rozvoja podnikateľských aktivít na území obce
- Analýza a priebežná aktualizácia verejných výdavkových programov pre podporu podnikania
- Prezentácia foriem podpory podnikateľských subjektov zo strany obce

Opatrenie 6.1.1.2 Zakladanie malých podnikov s majetkovou účasťou obce

Aktivity:

- Analýza možností rozvoja podnikateľských aktivít obcou
- Spracovanie podnikateľského zámeru obce
- Príprava podmienok pre založenie podnikateľského subjektu
- Založenie podnikateľského subjektu

Opatrenie 6.1.1.3 Podpora podnikania prostredníctvom poskytnutia vhodných podmienok

Aktivity:

- Doporučenie vhodných pozemkov a priestorov na podnikanie
- Dobudovanie technickej infraštruktúry
- Zvýšenie kvality poskytovaných verejných služieb a ich rozšírenie o nové služby

Opatrenie 6.1.1.4 Spracovanie Doplnku Územno-plánovacej dokumentácie

Aktivity:

- Zber analýz a podkladov
- Spracovanie doplnku ÚPN
- Priebežná aktualizácia ÚPN

Cieľ 6.1.2 Zachovanie a rozvoj tradičných remeselných odvetví

Opatrenie 6.1.2.1 Vytvoriť postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel

Aktivity:

- Nadviazať spoluprácu obce, vzdelávacích inštitúcií, podnikateľských subjektov a obyvateľov obce pri výučbe a prezentácií tradičných remesiel

Opatrenie 6.1.2.2 Podpora vytvárania remeselných dielní a dvorov

Aktivity

- Výber a rekonštrukcia objektov vhodných na zriadenie remeselných dielní
- Materiálne zabezpečenie remeselných dvorov predmetmi s kultúrohistorickou hodnotou

Opatrenie 6.1.2.3 Propagácia remeselných dielní a výrobkov na kultúrno-spoločenských podujatiach organizovaných v obci

Aktivity:

- Organizácia hodových slávností, súťaží DHZ
- Zabezpečiť účasť remeselníkov na organizovaných podujatiach a poskytnúť im možnosť prezentovať svoje výrobky

6.2 Technická infraštruktúra

Strategický zámer:

Rozvoj dopravnej a občianskej infraštruktúry prostredníctvom rekonštrukcie už vybudovanej a dobudovania novej zabezpečí zvýšenie kvality života obyvateľstva, rozvoj podnikateľských aktivít a zvýšenie celkovej atraktivity obce Záskalie ako vyspelej a modernej obce, ktorá dbá na kvalitu života svojich obyvateľov.

Cieľ 6.2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenie 6.2.1.1 Rekonštrukcia miestnych ciest a komunikácií

Aktivity:

- Vysporiadanie vlastníckych vzťahov k príslušným pozemkom
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rekonštrukcia ciest a komunikácií

Opatrenie 6.2.1.2 Spevnenie časti cesty do miestnej osady Bazali

Aktivity:

- Vysporiadanie vlastníckych vzťahov k príslušným pozemkom
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Spevnenie cesty

Opatrenie 6.2.1.3 Výstavba chodníkov v obci

Aktivity:

- Určiť trasy chodníkov podľa ÚPN
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Výstavba chodníkov

Cieľ 6.2.2 Rozvoj občianskej infraštruktúry

Opatrenie 6.2.2.1 Vybudovanie domových čistiarní odpadových vôd

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Vybudovanie domových ČOV

Opatrenie 6.2.2.2 Rozšírenie verejného vodovodu do miestnej časti Bazalie

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rozšírenie obecného vodovodu

Opatrenie 6.2.2.3 Rekonštrukcia Domu kultúry

Aktivity:

- Technická dokumentácia
- Výmena okien a dverí na poschodí Domu kultúry
- Rekonštrukcia podkrovia budovy Domu kultúry

Opatrenie 6.2.2.4 Modernizácia verejného osvetlenia

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Modernizácia verejného osvetlenia

Opatrenie 6.2.2.5 Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Opatrenie 6.2.2.6 Rekonštrukcia budovy obecného skladu

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rekonštrukcia Obecného skladu

Opatrenie 6.2.2.7 Úprava a rekonštrukcia priestranstva v strede obce, vybudovanie informačných tabúl a zelene

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rekonštrukcia a úprava priestranstva

Opatrenie 6.2.2.8 Rekonštrukcia, rozšírenie a estetizácia cintorína

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Výkon pozemných prác a výsadba zelene

Opatrenie 6.2.2.9 Vybudovanie hasičskej zbrojnice v časti obecného skladu

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Vybudovanie hasičskej zbrojnice

Opatrenie 6.2.2.10 Úprava verejných priestranstiev

Aktivity:

- Spracovanie technickej dokumentácie
- Kultivácia verejných priestranstiev a výsadba zelene

Opatrenie 6.2.2.11 Zavedenie vysokorychlostného internetu v obci

Aktivity:

- Výber vhodného riešenia
- Výber najvhodnejšieho poskytovateľa internetových služieb
- Inštalácia zariadení a pripojenie domácností

Opatrenie 6.2.2.12 Pokrytie signálom mobilných telefónnych operátorov

Aktivity:

- Výber vhodnej lokality pre alokáciu vysielateľov signálu pre mobilné telefóny
- Technická dokumentácia
- Inštalácia zariadení

Opatrenie 6.2.2.13 Vybudovanie rímskokatolíckeho kostola

Aktivity:

- Výber vhodnej lokality pre stavbu
- Spracovanie projektovej dokumentácie
- Výstavba kostola

6.3 Životné prostredie

Strategický zámer:

Cieľom obce je zachovanie súčasného stavu životného prostredia a zvyšovanie jeho kvality, ako i eliminácia ohrozenia a neustála osвета a informovanosť o dôležitosti zachovania prírodného bohatstva.

Cieľ 6.3.1 Ochrana ovzdušia

Opatrenie 6.3.1.1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia - domácnosti

Aktivity:

- Obmedziť spaľovanie fosílnych palív
- Prechod na alternatívne možnosti vykurovania

Cieľ 6.3.2 Ochrana vôd

Opatrenie 6.3.2.1 Zabezpečiť zníženie znečisťovania povrchových a podzemných vôd splaškami

Aktivity:

- Vybudovanie domových čistiarní odpadových vôd

Opatrenie 6.3.2.2 Zabezpečiť rozšírením vodovodnej siete dostatok kvalitnej pitnej vody v osade Bazalia

Aktivity:

- Rozšírenie siete obecného vodovodu
- Pravidelný monitoring vodovodnej siete

Opatrenie 6.3.2.3 Obnoviť prirodzené vodozádržné funkcie tokov a inundačných území

Aktivity:

- Rekultivácia korýt vodných tokov
- Pravidelný monitoring

Opatrenie 6.3.2.4 Regulácia korýt miestnych tokov-

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Regulácia a spevnenie korýt miestnych tokov

Opatrenie 6.3.2.5 Výstavba odvodňovacích kanálov

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Výstavba odvodňovacích kanálov

Cieľ 6.3.3 Odpadové hospodárstvo

Opatrenie 6.3.3.1 Permanentné znižovanie skladovanej časti odpadov produkovaných v obci

Aktivity:

- Zabezpečenie zberného kontajnera 2-krát ročne
- Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov

Opatrenie 6.3.3.2 Zlepšiť systém separovania komunálneho odpadu v obci

Aktivity:

- Ekonomicky motivovať obyvateľstvo k separovaniu odpadu
- Zvyšovať povedomie občanov v oblasti životného prostredia

Opatrenie 6.3.3.3 Rekonštrukcia zberného dvora pre separovaný zber

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rekonštrukcia zberného dvora

Opatrenie 6.3.3.4 Likvidácia čiernych skládok na území obce

Aktivity:

- Lokalizácia čiernych skládok
- Likvidácia čiernych skládok
- Zabezpečiť alternatívne možnosti likvidácie hlavných druhov odpadov, tvoriacich čierne skládky
- Vypracovať systém sankcií na zamedzenie opätovného vzniku čiernych skládok

Opatrenie 6.3.3.5 Vybudovanie skládky biologického odpadu - kompostárne

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Vybudovanie skládky biologického odpadu

6.4 Sociálna oblasť

Strategický zámer:

Rozvoj a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb je jednou z najdôležitejších úloh miestnej samosprávy, ako i iných subjektov verejnej správy a prispieva k celkovému skvalitneniu života obyvateľstva. Strategickým zámerom obce je najmä skvalitnenie starostlivosti o prestárlych obyvateľov a skvalitnenie poskytovaných služieb v sociálnej oblasti.

Cieľ 6.4.1 Rozvoj a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb

Opatrenie 6.4.1.1 Zriadenie klubu dôchodcov

Aktivity:

- Vyčlenenie vhodného objektu
- Úprava objektu
- Materiálne a personálne zabezpečenie klubu dôchodcov

Opatrenie 6.4.1.2 Zriadenie centra pre klubovú činnosť mládeže

Aktivity:

- Rekonštrukcia vhodného objektu
- Materiálne a personálne zabezpečenie

Opatrenie 6.4.1.3 Zlepšenie úrovne poskytovania domácej opatrovateľskej starostlivosti

Aktivity:

- Zvýšenie kvality poskytovaných služieb
- V prípade potreby zvýšenie personálnych kapacít

6.5 Šport

Strategický zámer:

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže, rozvoj infraštruktúry športu nielen pre deti a mládež, ale i pre ostatných miestnych obyvateľov a turistov.

Cieľ 6.5.1 Rozvoj infraštruktúry športu

Opatrenie 6.5.1.1 Dobudovanie multifunkčného športového areálu

Aktivity:

- Technická dokumentácia
- Úprava pozemku
- Dobudovanie areálu

Opatrenie 6.5.1.2 Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického a prírodného bohatstva

Aktivity:

- Personálne a organizačné zabezpečenie, výber vhodných trás
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Realizácia trás

Opatrenie 6.5.1.3 Vybudovanie vleku pre rekreačné lyžovanie

Aktivity:

- Zabezpečenie vhodných pozemkov
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Realizácia vleku

6.6 Kultúra

Strategický zámer:

Zabezpečenie kultúrneho vyžitia a dostatočného množstva voľnočasových aktivít pre obyvateľov obce ako i pre turistov. Zabezpečenie kultúrnej osvetly a propagácie kultúry v obci.

Cieľ 6.6.1 Rozvoj kultúrnych, spoločenských, športových a iných voľnočasových aktivít v nadväznosti na miestny a regionálny cestovný ruch

Opatrenie 6.6.1.1 Vytvoriť prepojenie obce so subjektmi kultúry a cestovného ruchu

Aktivity:

- Personálne zabezpečenie

Opatrenie 6.6.1.2 Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu

Aktivity:

- Zabezpečenie priestorov, finančných a materiálnych prostriedkov, organizačné zabezpečenie

Opatrenie 6.6.1.3 Rekonštrukcia budovy Domu kultúry

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rekonštrukcia budovy

Opatrenie 6.6.1.4 Modernizácia a technické vybavenie Domu smútku

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Modernizácia budovy

Opatrenie 6.6.1.5 Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí- Hodové slávnosti, súťaž družstiev DHZ, Deň matiek, Deň detí, posedenie s dôchodcami,

Aktivity:

- Personálne, materiálne, finančné a organizačné zabezpečenie

Opatrenie 6.6.1.6 Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického a prírodného bohatstva

Aktivity:

- Personálne a organizačné zabezpečenie
- Výber vhodných trás
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Realizácia trás

Cieľ 6.6.2 Propagácia v oblasti kultúry

Opatrenie 6.6.2.1 Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme

Aktivity:

- Personálne a finančné zabezpečenie
- Spracovanie koncepcie propagácie obce

Opatrenie 6.6.2.2 Spracovať informačný bulletin o obci pre subjekty cestovného ruchu

Aktivity:

- Personálne a finančné zabezpečenie
- Spracovanie informačného bulletinu obce

Opatrenie 6.6.2.3 Propagácia kultúry v obci na internete prostredníctvom webovej stránky obce

Aktivity:

- Finančné, prípadne personálne zabezpečenie
- Tvorba kvalitnej webovej stránky obce
- Priebežná aktualizácia webovej stránky obce

6.7 Cestovný ruch a propagácia

Strategický zámer:

Vybudovať imidž obce ako miesta pre odpočinok a relax, využitie miestneho prírodného, kultúrneho a historického potenciálu pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.

Cieľ 6.7.1 Propagácia obce

Opatrenie 6.7.1.1 Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme

Aktivity:

- Personálne a finančné zabezpečenie
- Spracovanie koncepcie propagácie obce

Opatrenie 6.7.1.2 Propagácia obce na internete prostredníctvom webovej stránky obce orientovaná na domácich i zahraničných turistov

Aktivity:

- Finančné, prípadne personálne zabezpečenie
- Tvorba kvalitnej webovej stránky obce
- Priebežná aktualizácia webovej stránky obce

Cieľ 6.7.2 Rekreačno-relaxačné zázemie obce

Opatrenie 6.7.2.1 Vybudovanie oddychovej zóny v obci

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Vybudovanie oddychovej zóny

Opatrenie 6.7.2.2 Dobudovanie multifunkčného športového areálu

Aktivity:

- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Rekonštrukcia a dobudovanie športového areálu

Opatrenie 6.7.2.3 Budovanie turistických a náučných chodníkov

Aktivity:

- Vytýčenie vhodných trás
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Realizácia výstavby

Opatrenie 6.7.2.4 Budovanie cykloturistických trás

Aktivity:

- Vytýčenie vhodných trás
- Vypracovanie technickej dokumentácie
- Realizácia výstavby

Opatrenie 6.7.2.5 Zapojiť sa do jednotného značenia turistických chodníkov a cykloturistických trás v regióne

Aktivity:

- Tvorba a realizácia jednotného značenia
- Osadenie informačných tabúl

Opatrenie 6.7.2.6 Spolupráca so subjektmi v cestovnom ruchu na regionálnej, národnej i nadnárodnej úrovni

Aktivity:

- Vytvorenie spolupráce so subjektmi v cestovnom ruchu
- Tvorba spoločnej stratégie a postupu v rozvoji vidieckeho cestovného ruchu

Cieľ 6.7.3 Podpora podnikania v oblasti cestovného ruchu

Opatrenie 6.7.3.1 Podporovať podnikateľské subjekty v cestovnom ruchu ako i iné inštitúcie pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a iných grantových schém.

Aktivity:

- Personálne zabezpečenie

7 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

7.1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Cieľ 6.1.1		Podpora malého a stredného podnikania
	Opatrenie	Merateľné indikátory
Opatrenie 6.1.1.1	Spracovať stratégiu podpory podnikania a zvýšenie informovanosti o možnostiach podpory podnikania zo strany verejných subjektov	- počet vypracovaných stratégií - počet informovaných subjektov - počet podporených subjektov - počet novovytvorených subjektov
Opatrenie 6.1.1.2	Zakladanie malých podnikov s majetkovou účasťou obce	- počet novozaložených podnikov - počet novovytvorených prac. miest - ekonomická aktivita obce - miera nezamestnanosti v obci - objem vyprodukovaného HDP
Opatrenie 6.1.1.3	Podpora podnikania prostredníctvom poskytnutia vhodných podmienok	- počet novozaložených podnikov - počet novovytvorených prac. miest - objem vyprodukovanej produkcie za rok v SKK
Opatrenie 6.1.1.4	Spracovanie doplnku Územno-plánovacej dokumentácie	- počet vytvorených dokumentov

Cieľ 6.1.2		Zachovanie a rozvoj tradičných remeselných odvetví
	Opatrenie	Merateľné indikátory
Opatrenie 6.1.2.1	Vytvoriť postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel	- výška prostriedkov prerozdelená v rámci podpory - počet vyškolených remeselníkov - počet novovytvorených prac. miest
Opatrenie 6.1.2.2	Podpora vytvárania remeselných dielní a dvorov	- počet novozaložených podnikov - počet novovytvorených prac. miest - objem vyprodukovaného tovaru/ služieb v SKK
Opatrenie 6.1.2.3	Propagácia remeselných dielní a výrobkov na kultúrno-spoločenských podujatiach organizovaných v obci	- objem produkcie predanej v rámci podujatí - počet návštevníkov podujatí - počet nadregionálnych zákazníkov

7.2 Technická infraštruktúra

Cieľ 6.2.1		Rozvoj dopravnej infraštruktúry
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.2.1.1	Rekonštrukcia miestnych ciest a komunikácií	- km zrekonštruovaných komunikácií - počet dočasne vytvorených prac. miest - počet obyvateľov využívajúcich zrekonštruované komunikácie
Opatrenie 6.2.1.2	Spevnenie časti cesty do miestnej osady Bazalie	- km spevnených ciest - počet obyvateľov využívajúcich spevnenú cestu - počet dočasne vytvorených pracovných miest
Opatrenie 6.2.1.3	Výstavba chodníkov v obci	- km vybudovaných chodníkov - počet dočasne vytvorených prac. miest - počet obyv. využívajúcich chodníky - počet dopravných nehôd za účasti chodcov

Cieľ 6.2.2		Rozvoj občianskej infraštruktúry
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.2.2.1	Vybudovanie domových čistiarní odpadových vôd	- počet domácností s čiastiarňami odpadových vôd - m ³ vyčistenej splaškovej vody
Opatrenie 6.2.2.2	Rozšírenie verejného vodovodu do miestnej časti Bazalie	- počet novopripojených domácností - km novovybudovanej vodovodnej siete
Opatrenie 6.2.2.3	Rekonštrukcia Domu kultúry	- zníženie koeficientu prestupu tepla - m ² strešnej krytiny - m ² podlahovej krytiny - počet kultúrno-spoločenských podujatí za 1 rok
Opatrenie 6.2.2.4	Modernizácia verejného osvetlenia	- osvetlenie obce v % - zníženie spotreby elektrickej energie

Opatrenie 6.2.2.5	Rekonštrukcia obecného rozhlasu	- informovanosť obyvateľov obce v % - počet novonainštalovaných reprosústav - počet zrekonštruovaných reprosústav
Opatrenie 6.2.2.6	Rekonštrukcia budovy Obecného úradu	- zníženie koeficientu prestupu tepla - m ² strešnej krytiny - m ² podlahovej krytiny
Opatrenie 6.2.2.7	Úprava a rekonštrukcia priestranstva v strede obce - vybudovanie informačných tabúľ a zelene	- počet dočasne vytvorených prac. miest - m ² položenej dlažby - počet vysadených krov a drevín - m ² upravených verejných plôch
Opatrenie 6.2.2.8	Rekonštrukcia, rozšírenie a estetizácia cintorína	- počet vysadených krov a drevín - m ² upravených verejných plôch - m ² rošenie cintorína
Opatrenie 6.2.2.9	Vybudovanie hasičskej zbrojnice v časti obecného skladu	- zníženie koeficientu prestupu tepla - m ² strešnej krytiny - m ² podlahovej krytiny - vnútorné vybavenie
Opatrenie 6.2.2.10	Úprava verejných priestranstiev	- počet vysadených krov a drevín - m ² upravených verejných plôch
Opatrenie 6.2.2.11	Zavedenie vysokorychlostného internetu v obci	- počet pripojených domácností - objem stiahnutých dát za 1 mesiac - celková dĺžka pripojenia
Opatrenie 6.2.2.12	Pokrytie signálom mobilných operátorov	- počet obyvateľov využívajúcich služby mobilných operátorov
Opatrenie 6.2.2.13	Vybudovanie rímskokatolíckeho kostola	- m ² vybudovanej plochy kostola - m ² položenej strešnej krytiny - počet obyvateľov využívajúcich novovybudovaný kostol

7.3 Životné prostredie

Cieľ 6.3.1		Ochrana ovzdušia
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.3.1.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia - domácnosti	- počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie

Cieľ 6.3.2		Ochrana vôd
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.3.2.1	Zabezpečiť zníženie znečisťovania povrchových a podzemných vôd splaškami	- m ³ splaškovej vody vyčistenej v domových ČOV - počet domácností s domovými ČOV
Opatrenie 6.3.2.2	Zabezpečiť rozšírením vodovodnej siete dostatok kvalitnej pitnej vody v osade Bazalie	- km novovybudovanej vodovodnej siete - počet pripojených domácností
Opatrenie 6.3.2.3	Obnoviť prirodzené vodozádržné funkcie tokov a inundačných území	- km obnovených riečnych korýt
Opatrenie 6.3.2.4	Regulácia korýt miestnych tokov	- km zregulovaných a upravených korýt miestnych tokov
Opatrenie 6.3.2.5	Výstavba odvodňovacích kanálov	- km vystavaných odvodňovacích kanálov

Cieľ 6.3.3		Odpadové hospodárstvo
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.3.3.1	Permanentné znižovanie skladovanej časti odpadov produkovaných v obci	- zníženie množstva odpadov v tonách - SKK zo separovaného zberu odpadu
Opatrenie 6.3.3.2	Zlepšiť systém separovania komunálneho odpadu v obci	- objem vyseparovaného odpadu v t - SKK zo separovaného odpadu
Opatrenie 6.3.3.3	Rekonštrukcia zberného dvora pre separovaný zber	- objem vyseparovaného odpadu v tonách - SKK zo separovaného odpadu
Opatrenie 6.3.3.4	Likvidácia čiernych skládok na území obce	- m ² rekultivovanej plochy čiernych skládok
Opatrenie 6.3.3.5	Vybudovanie skládky biologického odpadu	- objem uskladneného odpadu v tonách

7.4 Sociálna oblasť

Cieľ 6.4.1		Rozvoj a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.4.1.1	Zriadenie klubu dôchodcov	- počet miest v klube dôchodcov - počet novoposkytovaných služieb
Opatrenie 6.4.1.2	Zriadenie centra pre klubovú činnosť mládeže	- počet novoposkytovaných služieb - počet klientov
Opatrenie 6.4.1.3	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej opatrovateľskej starostlivosti	- počet opatrovaných klientov - počet opatrovateliek s príslušným vzdelaním - počet novoposkytovaných služieb

7.5 Šport

Cieľ 6.5.1		Rozvoj infraštruktúry športu
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.5.1.1	Dobudovanie multifunkčného športového areálu	- m ² vybudovaných ihrísk - počet obyvateľov využívajúcich športový areál
Opatrenie 6.5.1.2	Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického a prírodného bohatstva	- km vybudovaných turistických trás - počet návštevníkov
Opatrenie 6.5.1.3	Vybudovanie vleku pre rekreačné lyžovanie	- km vybudovaných zjazdoviek - príjmy z cestovného ruchu - počet obyvateľov a turistov využívajúcich vlek

7.6 Kultúra

Cieľ 6.6.1		
<i>Rozvoj kultúrnych, spoločenských, športových a iných voľnočasových aktivít v nadväznosti na miestny a regionálny cestovný ruch</i>		
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.6.1.1	Vytvoriť prepojenie obce so subjektmi kultúry a cest. ruchu	- počet novovytvorených kontaktov - počet uzatvorených zmlúv
Opatrenie 6.6.1.2	Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu	- počet zorganizovaných podujatí - počet návštevníkov podujatí
Opatrenie 6.6.1.3	Rekonštrukcia budovy Domu kultúry	- zníženie koeficientu prestupu tepla - m ² zrekonštruovanej strešnej krytiny - m ² zrekonštruovanej podlah. krytiny - počet kultúrno-spoločenských podujatí
Opatrenie 6.6.1.4	Modernizácia a technické vybavenie Domu smútku	- zníženie koeficientu prestupu tepla - m ² zrekonštruovanej strešnej krytiny - m ² zrekonštruovanej podlah. krytiny - počet obyvateľov využívajúcich budovu
Opatrenie 6.6.1.5	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí- Hodové slávnosti, súťaž DHZ, deň matiek, deň detí, posedenie s dôchodcami, Mikuláš deťom	- počet zorganizovaných podujatí - počet návštevníkov podujatí
Opatrenie 6.6.1.6	Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického, folklórneho a prírodného bohatstva	- km vybudovaných turistických trás - počet návštevníkov

Cieľ 6.6.2		
<i>Propagácia v oblasti kultúry</i>		
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.6.2.1	Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme	- počet vytlačených a distribuovaných publikácií - zvýšenie návštevnosti kultúrnych podujatí

Opatrenie 6.6.2.2	Spracovať informačný bulletin o obci pre subjekty cestovného ruchu	- počet vytlačených a distribuovaných publikácií - zvýšenie návštevnosti kultúrnych podujatí
Opatrenie 6.6.2.3	Propagácia kultúry v obci na internete prostredníctvom webovej stránky obce	- počet prístupov na webstránku

7.7 Cestovný ruch a propagácia

<i>Cieľ 6.7.1</i>	<i>Propagácia obce</i>	
	Opatrenie	Merateľné indikátory
Opatrenie 6.7.1.1	Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme	- počet vytlačených a distribuovaných publikácií - zvýšenie návštevnosti obce
Opatrenie 6.7.1.2	Propagácia obce na internete prostredníctvom webovej stránky obce orientovaná na domácich i zahraničných turistov	- počet prístupov na webovú stránku obce

<i>Cieľ 6.7.2</i>	<i>Rekreačno-relaxačné zázemie obce</i>	
	Opatrenie	Merateľné indikátory
Opatrenie 6.7.2.1	Vybudovanie oddychovej zóny v obci	- m ² upravených oddychových plôch - počet vysadených kríkov a drevín - počet lavičiek pre oddych - počet obyvateľov využívajúcich oddychovú zónu
Opatrenie 6.7.2.2	Dobudovanie multifunkčného športového areálu	- m ² upravenej plochy ihrísk - počet obyvateľov využívajúcich športový areál
Opatrenie 6.7.2.3	Budovanie turistických a náučných chodníkov	- km vybudovaných trás - počet návštevníkov obce
Opatrenie 6.7.2.4	Budovanie cykloturistických trás	- km vybudovaných trás - počet návštevníkov obce

Opatrenie 6.7.2.5	Zapojiť sa do jednotného značenia turistických chodníkov a cykloturistických trás v regióne	- km trás označených regionálnym značením - km trás napojených na regionálne cyklotrasy a turistické chodníky
Opatrenie 6.7.2.6	Spolupráca so subjektmi v cestovnom ruchu na regionálnej, národnej i nadnárodnej úrovni	- počet kontaktov - počet novouzatvorených zmlúv - počet medzinárodných zmlúv

Cieľ 6.7.3		Podpora podnikania v oblasti cestovného ruchu
Opatrenie		Merateľné indikátory
Opatrenie 6.7.3.1	Podporovať podnikateľské subjekty v cestovnom ruchu ako i iné inštitúcie pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a iných grantových schém.	- počet podnikateľských subjektov v cestovnom ruchu, ktoré získali NFP z fondov EÚ alebo iných grantových schém - počet úspešných projektov v obci - množstvo preinvestovaných prostriedkov v EUR

8 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

8.1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

8.1.1 Finančný plán

Cieľ 6.1.1		Podpora malého a stredného podnikania		
Opatrenie		Predpokl. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.1.1.1	Spracovať stratégiu podpory podnikania a zvýšenie informovanosti o možnostiach podpory podnikania zo strany verejných subjektov	350	Rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, iné grantové schémy	Podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 6.1.1.2	Zakladanie malých podnikov s majetkovou účasťou obce	35 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, iné grantové schémy	Podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 6.1.1.3	Podpora podnikania prostredníctvom poskytnutia vhodných podmienok	Podľa potreby	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 6.1.1.4	Spracovanie doplnku Územno-plánovacej dokumentácie	1 500	FO	

Ciel' 6.1.2		Zachovanie a rozvoj tradičných remeselných odvetví		
Opatrenie		Predpokl. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.1.2.1	Vytvoriť postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel	350	Rozpočet obce, podnikateľské subjekty, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 6.1.2.2	Podpora vytvárania remeselných dielní a dvorov	2 000	Rozpočet obce, podnikateľské subjekty, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 6.1.2.3	Propagácia remeselných dielní a výrobkov na kultúrno-spoločenských podujatiach organizovaných v obci	2 000	Rozpočet obce, podnikateľské subjekty, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Podnikateľské subjekty, obec

8.1.2 Časový hramonogram

Cieľ 6.1.1		Podpora malého a stredného podnikania						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.1.1.1	Spracovať stratégiu podpory podnikania a zvýšenie informovanosti o možnostiach podpory podnikania zo strany verejných subjektov							
Opatrenie 6.1.1.2	Zakladanie malých podnikov s majetkovou účasťou obce							
Opatrenie 6.1.1.3	Podpora podnikania prostredníctvom poskytnutia vhodných podmienok							
Opatrenie 6.1.1.4	Spracovanie doplnku Územno-plánovacej dokumentácie							

Cieľ 6.1.2		Zachovanie a rozvoj tradičných remeselných odvetví						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.1.2.1	Vytvoriť postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel							
Opatrenie 6.1.2.2	Podpora vytvárania remeselných dielní a dvorov							
Opatrenie 6.1.2.3	Propagácia remeselných dielní a výrobkov na kultúrno-spoločenských podujatiach organizovaných v obci							

8.2 Technická infraštruktúra

8.2.1 Finančný plán

Cieľ 6.2.1		Rozvoj dopravnej infraštruktúry		
Opatrenie		Predpokladaný rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.2.1.1	Rekonštrukcia miestnych ciest a komunikácií	75 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ	Obec
Opatrenie 6.2.1.2	Spevnenie časti cesty do miestnej osady Bazalie	20 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ	Obec
Opatrenie 6.2.1.3	Výstavba chodníkov v obci	25 000	Rozpočet obce, SSC a.s., ŠF EÚ	Obec, SSC a.s.

Cieľ 6.2.2		Rozvoj občianskej infraštruktúry		
Opatrenie		Predpoklad. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.2.2.1	Vybudovanie domových čistiarní odpadových vôd	40 000	Rozpočet obce, domácnosti, ŠF EÚ	Obec, domácnosti
Opatrenie 6.2.2.2	Rozšírenie verejného vodovodu do miestnej časti Bazalie	1 500	Rozpočet obce, Severoslov. vodárenská spoločnosť, ŠF EÚ	Obec, Severoslov. vodárenská spoločnosť
Opatrenie 6.2.2.3	Rekonštrukcia Domu kultúry	60 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.2.2.4	Modernizácia verejného osvetlenia	33 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec

Opatrenie 6.2.2.5	Rekonštrukcia obecného rozhlasu	7 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.2.2.6	Rekonštrukcia budovy obecného skladu	33 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ	Obec
Opatrenie 6.2.2.7	Úprava a rekonštrukcia priestranstva v strede obce - vybudovanie informačných tabúľ a zelene	podľa potreby	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.2.2.8	Rekonštrukcia, rozšírenie a estetizácia cintorína	1 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ	Obec
Opatrenie 6.2.2.9	Vybudovanie hasičskej zbrojnice v časti obecného skladu	33 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.2.2.10	Úprava verejných priestranstiev	1 500	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.2.2.11	Zavedenie vysokorýchlostného internetu v obci	1 500	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.2.2.12	Pokrytie signálom mobilných operátorov	podľa potreby	mobilní operátori	mobilní operátori
Opatrenie 6.2.2.13	Vybudovanie rímskokatolíckeho kostola	333 000	Rozpočet obce, rímskokatolícka cirkev	

8.2.2 Časový harmonogram

Cieľ 6.2.1		Rozvoj dopravnej infraštruktúry						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.2.1.1	Rekonštrukcia miestnych ciest a komunikácií							
Opatrenie 6.2.1.2	Spevnenie časti cesty do miestnej osady Bazalie							
Opatrenie 6.2.1.3	Výstavba chodníkov v obci							

Cieľ 6.2.2		Rozvoj občianskej infraštruktúry						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.2.2.1	Vybudovanie domových ČOV							
Opatrenie 6.2.2.2	Rozšírenie verejného vodovodu do miestnej časti Bazalie							
Opatrenie 6.2.2.3	Rekonštrukcia Domu kultúry							
Opatrenie 6.2.2.4	Modernizácia verejného osvetlenia							
Opatrenie 6.2.2.5	Rekonštrukcia obecného rozhlasu							
Opatrenie 6.2.2.6	Rekonštrukcia budovy Obecného skladu							
Opatrenie 6.2.2.7	Úprava a rekonštrukcia priestranstva v strede obce- vybudovanie informačných tabúl a zelene							
Opatrenie 6.2.2.8	Rekonštrukcia, rozšírenie a estetizácia cintorína							
Opatrenie 6.2.2.9	Vybudovanie hasičskej zbrojnice v časti obecného skladu							
Opatrenie 6.2.2.10	Úprava verejných priestranstiev							
Opatrenie 6.2.2.11	Zavedenie vysokorýchlostného internetu v obci							
Opatrenie 6.2.2.12	Pokrytie signálom mobilných telefónnych operátorov							
Opatrenie 6.2.2.13	Vybudovanie rímskokatolíckeho kostola							

8.3 Životné prostredie

8.3.1 Finančný plán

Cieľ 6.3.1		Ochrana ovzdušia		
Opatrenie		Predpokl. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.3.1.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia - domácnosti	Podľa potreby	Domácnosti	-

Cieľ 6.3.2		Ochrana vôd		
Opatrenie		Predpokl. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.3.2.1	Zabezpečiť zníženie znečisťovania povrchových a podzemných vôd splaškami	40 000	Rozpočet obce, domácnosti, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec, domácnosti
Opatrenie 6.3.2.2	Zabezpečiť rozšírením vodovodnej siete dostatok kvalitnej pitnej vody v osade Bazalie	66 000	Rozpočet obce, Severoslov. vodárenská spoločnosť, ŠF EÚ	Obec, Severoslov. vodárenská spoločnosť
Opatrenie 6.3.2.3	Obnoviť prirodzené vodozádržné funkcie tokov a inundačných území	Podľa potreby	Slovenský vodohosp. podnik, ŠF EÚ	Slovenský vodohosp. podnik
Opatrenie 6.3.2.4	Regulácia korýt miestnych tokov	333 000	Správca toku, ŠF EÚ	Správca toku
Opatrenie 6.3.2.5	Výstavba odvodňovacích kanálov	13 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ	Obec

Ciel'		Odpadové hospodárstvo		
6.3.3		Predpokladaný rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie				
Opatrenie 6.3.3.1	Permanentné znižovanie skladovanej časti odpadov produkovaných v obci	1 000 ročne	Rozpočet obce	-
Opatrenie 6.3.3.2	Zlepšiť systém separovania komunálneho odpadu v obci	1 000 ročne	Rozpočet obce	-
Opatrenie 6.3.3.3	Rekonštrukcia zberného dvora pre separovaný zber	3 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.3.3.4	Likvidácia čiernych skládok na území obce	1 000 ročne	Rozpočet obce	-
Opatrenie 6.3.3.5	Vybudovanie skládky biologického odpadu - kompostárne	33 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec

8.3.2 Časový harmonogram

Ciel' 6.3.1		Ochrana ovzdušia						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.3.1.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia - domácnosti							

Ciel'		Ochrana vôd						
6.3.2		Termín uskutočnenia						
Opatrenie		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.3.2.1	Zabezpečiť zníženie znečisťovania povrchových a podzemných vôd splaškami							
Opatrenie 6.3.2.2	Zabezpečiť rozšírením vodovodnej siete dostatok kvalitnej pitnej vody v miestnej časti Bazalia							
Opatrenie 6.3.2.3	Obnoviť prirodzené vodozadržné funkcie tokov a inundačných území							
Opatrenie 6.3.2.4	Regulácia korýt miestnych tokov							
Opatrenie 6.3.2.5	Výstavba odvodňovacích kanálov							

Ciel' 6.3.3		Odpadové hospodárstvo						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.3.3.1	Permanentné znižovanie skladovanej časti odpadov produkovaných v obci							
Opatrenie 6.3.3.2	Zlepšiť systém separovania komunálneho odpadu v obci							
Opatrenie 6.3.3.3	Rekonštrukcia zberného dvora pre separovaný zber							
Opatrenie 6.3.3.4	Likvidácia čiernych skládok na území obce							
Opatrenie 6.3.3.5	Výbudovanie skládky biologického odpadu- kompostárne							

8.4 Sociálna oblasť

8.4.1 Finančný plán

Cieľ 6.4.1		Rozvoj a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb		
Opatrenie		Predpokladaný rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.4.1.1	Zriadenie klubu dôchodcov	33 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy,	Obec
Opatrenie 6.4.1.2	Zriadenie centra pre klubovú činnosť mládeže	3 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy, občiansky sektor	Obec, občiansky sektor
Opatrenie 6.4.1.3	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej opatrovateľskej starostlivosti	podľa potreby	Rozpočet obce	-

8.4.2 Časový harmonogram

Cieľ 6.4.1		Rozvoj a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.4.1.1	Zriadenie klubu dôchodcov							
Opatrenie 6.4.1.2	Zriadenie centra pre klubovú činnosť mládeže							
Opatrenie 6.4.1.3	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej opatrovateľskej starostlivosti							

8.5 Šport

8.5.1 Finančný plán

<i>Cieľ 6.5.1</i>		<i>Rozvoj infraštruktúry športu</i>		
Opatrenie		Predpoklad. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.5.1.1	Dobudovanie multifunkčného športového areálu	2 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy, sponzorské príspevky	Obec
Opatrenie 6.5.1.2	Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického a prírodného bohatstva	10 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.5.1.3	Vybudovanie vleku pre rekreačné lyžovanie	33 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec

8.5.2 Časový harmonogram

<i>Cieľ 6.5.1</i>		<i>Rozvoj infraštruktúry športu</i>						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.5.1.1	Dobudovanie multifunkčného šport. areálu							
Opatrenie 6.5.1.2	Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického a prírodného bohatstva							
Opatrenie 6.5.1.3	Vybudovanie vleku pre rekreačné lyžovanie							

8.6 Kultúra

8.6.1 Finančný plán

Cieľ 6.6.1		Rozvoj kultúrnych, spoločenských, športových a iných voľnočasových aktivít v nadväznosti na miestny a regionálny cestovný ruch		
Opatrenie		Predpoklad. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.6.1.1	Vytvoriť prepojenie obce so subjektmi kultúry a cestovného ruchu	Podľa potreby	Rozpočet obce, grantové schémy	Obec, podnikateľské subjekty
Opatrenie 6.6.1.2	Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu	1 500 ročne	Rozpočet obce	-
Opatrenie 6.6.1.3	Rekonštrukcia budovy Domu kultúry	33 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.6.1.4	Modernizácia a technické vybavenie Domu smútku	10 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.6.1.5	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí- Hodové slávnosti, športové hry, súťaže DHZ ...	podľa potreby	Rozpočet obce	-
Opatrenie 6.6.1.6	Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického, folklórneho a prírodného bohatstva	10 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec

Cieľ 6.6.2		Propagácia v oblasti kultúry		
Opatrenie		Predpoklad. rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.6.2.1	Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme	1 500	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.6.2.2	Spracovať informačný bulletin o obci pre subjekty cestovného ruchu	1 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.6.2.3	Propagácia kultúry v obci na internete prostredníctvom webovej stránky obce	500 ročne	Rozpočet obce	Obec

8.6.2 Časový harmonogram

Cieľ 6.6.1		Rozvoj kultúrnych, spoločenských, športových a iných voľnočasových aktivít v nadväznosti na miestny a regionálny cestovný ruch						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.6.1.1	Vytvoriť prepojenie obce so subjektmi kultúry a cestovného ruchu							
Opatrenie 6.6.1.2	Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu							
Opatrenie 6.6.1.3	Rekonštrukcia budovy Domu kultúry							
Opatrenie 6.6.1.4	Modernizácia a technické vybavenie Domu smútku							
Opatrenie 6.6.1.5	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí- Hodové slávnosti, športové hry, súťaže DHZ ...							
Opatrenie 6.6.1.6	Vybudovanie turistických a náučných trás, cyklotrás s využitím kultúrno-historického, folklórneho a prírodného bohatstva							

Cieľ 6.6.2		Organizačné zabezpečenie						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.6.2.1	Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimedialnej forme							
Opatrenie 6.6.2.2	Spracovať informačný bulletin o obci pre subjekty cestovného ruchu							
Opatrenie 6.6.2.3	Propagácia kultúry v obci na internete prostredníctvom webovej stránky obce							

8.7 Cestovný ruch a propagácia

8.7.1 Finančný plán

Cieľ 6.7.1		Propagácia obce		
Opatrenie		Predpokladaný rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.7.1.1	Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimedialnej forme	1 500	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.7.1.2	Propagácia obce na internete prostredníctvom webovej stránky obce orientovaná na domácich i zahraničných turistov	500 ročne	Rozpočet obce	Obec

Cieľ 6.7.2		Rekreačno-relaxačné zázemie obce		
Opatrenie		Predpokladaný rozpočet v €	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 6.7.2.1	Vybudovanie oddychovej zóny v obci	3 300	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.7.2.2	Dobudovanie multifunkčného športového areálu	2 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy, sponzorské príspevky	Obec
Opatrenie 6.7.2.3	Budovanie turistických a náučných chodníkov	4 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.7.2.4	Budovanie cykloturistických trás	4 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.7.2.5	Zapojiť sa do jednotného značenia turistických chodníkov a cykloturistických trás v regióne	2 000	Rozpočet obce, ŠF EÚ, iné grantové schémy	Obec
Opatrenie 6.7.2.6	Spolupráca so subjektmi v cestovnom ruchu na regionálnej, národnej i nadnárodnej úrovni	Podľa potreby	Rozpočet obce	-

<i>Cieľ</i> 6.7.3	<i>Podpora podnikania v oblasti cestovného ruchu</i>			
Opatrenie	Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia	
Opatrenie 6.7.3.1 Podporovať podnikateľské subjekty v CR ako i iné inštitúcie pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo ŠF a iných grantových schém.	Podľa potreby	Rozpočet obce	-	

8.7.2 Časový harmonogram

<i>Cieľ 6.7.1</i>	<i>Propagácia obce</i>						
Opatrenie	Termín uskutočnenia						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.7.1.1 Spracovať komplexnú koncepciu propagácie obce v multimedialnej forme							
Opatrenie 6.7.1.2 Propagácia obce na internete prostredníctvom webovej stránky obce orientovaná na domácich i zahraničných turistov							

Cieľ 6.7.2		Rekreačno-relaxačné zázemie obce						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.7.2.1	Vybudovanie oddychovej zóny v obci							
Opatrenie 6.7.2.2	Dobudovanie multifunkčného športového areálu							
Opatrenie 6.7.2.3	Budovanie turistických a náučných chodníkov							
Opatrenie 6.7.2.4	Budovanie cykloturistických trás							
Opatrenie 6.7.2.5	Zapojiť sa do jednotného značenia turistických chodníkov a cykloturistických trás v regióne							
Opatrenie 6.7.2.6	Spolupráca so subjektmi v cestovnom ruchu na regionálnej, národnej i nadnárodnej úrovni							

Cieľ 6.7.3		Propagácia obce						
Opatrenie		Termín uskutočnenia						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opatrenie 6.7.3.1	Podporovať podnikateľské subjekty v CR ako i iné inštitúcie pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo ŠF a iných grantových schém.							

9 SHVÁLENIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ZÁSKALIE

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Záskanie je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce Záskanie.

Predmetný PHSR obce Záskanie bol schválený uznesením č. 6/2008 na zasadnutí Obecného zastupiteľstva dňa 24.10.2008 .

Meno a priezvisko starostu obce	
Miesto	
Dátum	
Podpis	Pečiatka

10 POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE

1. www.obce.info
2. www.e-obce.sk
3. www.povazska-bystrica.sk
4. www.statistics.sk
5. Obecný úrad Záskanie
6. ÚPSVAR Považská Bystrica
7. Štatistický úrad Trenčín

11 PRÍLOHY

11.1 Príloha č. 1: Územno-plánovacia dokumentácia obce Zásكالie (elektronická forma)

